

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO
PRAHA**

BAKALÁŘSKÉ
KOMBINOVANÉ STUDIUM
2014–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
Aleš MACHÁLKA

**ISLAMISTICKÝ TERORISMUS
JAKO BEZPEČNOSTNÍ HROZBA**

Praha 2015

Doc. Ing. Štefan DANICS, Ph.D

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR

COMBINED (PART TIME)

2014-2015

BACHELOR THESIS

Aleš MACHÁLKA

ISLAMIST TERRORISM AS A SECURITY THREAT

Prague 2015

Doc. Ing. Štefan DANICS, Ph.D

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 28. února 2015

Aleš MACHÁLKA, Dis

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Dr. Štefanu Danicsovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, připomínky, cenné rady a především za trpělivost, ochotu a čas, který mi věnoval při řešení dané problematiky při vypracování této bakalářské práce.

Anotace

Práce je zaměřena na vymezení pojmu terorismus. Autor rovněž popisuje jednotlivé typy terorismu, včetně typologie ze strany EU. V této části práce je rovněž charakterizován islamistický terorismus, který je popsán jako globální bezpečnostní hrozba. Autor dále analyzuje motivy islamistických teroristů a přibližuje protiteroristickou politiku EU a ČR.

Klíčová slova

Aktuální hrozby, islám, islamistický terorismus, protiteroristická politika, terorismus.

Annotation

These theses is focused on the definition of terrorism. The author describes the distribution and types of terrorism from the perspective of experts, but also by the European Union. These theses consist of characterized of Islamist terrorism, which is a global security threat, while the author focused on the current security threat on a global scale. The work attempts on the basis of literature closer to what psychological processes and the types of religions lead to Islamic terrorists and violent and callous behavior. In the second part, the author focused on the EU counter-terrorism policy. In the final part of these theses autor describe closer counter-terrorism policy of the Czech Republic.

Key words

Current threats, counter-terrorism policy, islam, islamist terrorism, terrorism.

OBSAH:

ÚVOD	8
1. VYMEZENÍ POJMU TERORISMUS A JEHO TYPOLOGIE	11
1.1 Terorismus a jeho základní principy	11
1.2 Rozlišení a typologie terorismu	16
1.3 Terorismus v novodobém muslimském světě	20
1.3.1 Nacionalistický terorismus	20
1.3.2 Islamistický terorismus	22
1.3.3 Sebevražedný terorismus	24
1.4 Džihád	28
1.5 Hlavní náboženské směry zneužívané teroristy	31
1.5.1 Judaismus	32
1.5.2 Křesťanství	33
1.5.3 Islám	34
1.5.4 Hinduismus	36
1.5.5 Buddhismus	37
1.6 Islámský fundamentalismus	38
1.7 Nejznámější útoky teroristů.....	41
1.7.1 Výběr útoků islámských teroristů v Evropě	41
1.8 Aktuální projevy islamistického terorismu	45
1.8.1 Islámský stát (IS)	48
1.8.2 Útok na CHARLIE HEBDO	50
2. EU A JEJÍ BEZPEČNOSTNÍ A STRATEGICKÁ KULTURA	52
2.1 Historické faktory tvořící se bezpečnostní a strategické kultury	52
2.2 Politické faktory tvořící se bezpečnostní a strategické kultury	53
2.2.1 Násilný rozpad SFRJ a jeho důsledky na bezpečnostní kulturu EU	53
2.2.2 Politické protiteroristické nástroje EU	54
2.2.3 Akční plán boje proti terorismu	55
2.3 Evropská bezpečnostní strategie	56
2.4 Strategie EU pro boj proti terorismu.....	57
3. PROTITERORISTICKÁ POLITIKA ČR	59
3.1 Vývoj protiteroristické politiky v ČR	61
3.2 ČR ve strategii islamismu	62
ZÁVĚR	64
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	65

ÚVOD

V dnešním světě patří islamistický terorismus mezi největší globální bezpečnostní hrozby. Tento fenomén je mezi odborníky, médii, ale i laickou společností velice oblíbeným tématem k diskuzi. Uvnitř západní společnosti patří k nejvíce obávanému a nejvíce probíranému typu terorismus islamistický - náboženský terorismus vycházející z islamismu, tj. politické ideologie zneužívající islám k mocensko-politickým účelům.

Za nejznámější islamistickou a teroristickou organizaci můžeme považovat Al-Káidu, která se do povědomí společnosti nejvíce dostala po teroristických útocích 11. září 2001. V současnosti patří k největším globálním hrozbám Islámský stát v Iráku a Levandě, který po několika útocích i v Evropě, dokazuje, že islamistický terorismus patří mezi největší hrozby současnosti. Tato guerilla má globální charakter a po celém světě existují sítě buněk, které jsou s touto organizací více či méně spjaty. Existence těchto rozvinutých sítí je umožněna díky velkému rozmachu informačních technologií, které organizaci umožňují spolupráci na velké vzdálenosti. Tento rychlý technologický vývoj dále umožňuje podílet se na teroristické činnosti nejen větším buňkám, ale i jednotlivcům tzv. „osamělým vlkům“.

Terorismus není ideologie ani politický program, ale taktika, kterou mohou hnutí různých ideologií a programů používat k prosazování svých cílů. Přesně vymezit pojem terorismus není jednoduché. Tento jev lze vykládat odlišně s ohledem na subjekt, který výklad provádí, historické časové období, kdy byl pojem používán anebo na účelu či záměru, pro který byl použit. Dodnes neexistuje, například na úrovni Organizace spojených národů jednotná a všemi uznávaná definice. Ale terorismus sám o sobě není žádné politické ani náboženské hnutí – je to jen zlá metoda, kterou řada politických nebo náboženských či nábožensko-politických organizací v minulosti používala a i nyní používá. Avšak určuje snad současné světové dění opravdu boj proti metodě, proti prostředkům, které z našeho hlediska nemůže ospravedlnit ani ten nejušlechtlejší vyšší důvod? Ostatně, radikální islamisté své metody za nemorální určitě nepovažují,

poněvadž v jejich hlavách existuje účel, jenž ony prostředky takřkajíc světlí. K jeho dosažení zvolili takzvanou asymetrickou strategii.

K pochopení toho, proč se v určitých situacích uchylují různé organizace či jejich ozbrojené křídla k terorismu, je třeba znát historický, politický a náboženský význam i jejich vztah k dalším politickým silám. Jedna z největších hrozeb současnosti je Islámský stát, který působí v celosvětovém měřítku a ovlivňuje bezpečnost i v evropské unii.

Dnešní svět je více otevřený, současný vývoj sebou přináší řadu pozitiv, ale také negativ. Hranice ztrácejí na svém významu, stále se vyvíjí oblasti, jako je informatika, technologie a doprava, tento vývoj má vliv na bezpečnostní problémy v celém světě. Moderní společnosti jsou pro teroristy snadněji napadnutelné. Teroristé mají snadný přístup i k těm nejnebezpečnějším zbraním. Vývoj v infrastruktuře přináší teroristům stále více příležitostí zasáhnout, např. letadla, autobusy, různé větší stanice. Na každém rohu je nákupní centrum či objekty, kde lidé tráví svůj volný čas, to vše je pro teroristy snadným cílem.

Již v 70. letech 20. století byl terorismus označován, jako nová forma války. V uplynulých dvaceti letech se často vyskytuje terorismus spojený s náboženským fundamentalismem v islámských zemích. Největším mezníkem v chápání terorismu byl teroristický útok 11. září 2001 v USA, tento útok byl chápán, jako útok na celý civilizovaný svět s úmyslem zabít a šokovat co nejvíce lidí. Válka je dle známé Clausewitzovy definice pokračováním politiky jinými prostředky. Terorismus pochopitelně rovněž. Pokaždé bychom si tak měli položit otázku, jaká politika těmito prostředky zrovna pokračuje.

Nyní ve Francii, byť možná jen volně neboli inspirativně, politika organizací jako jsou Al-Káida nebo Islámský stát, které západní civilizaci považují za úhlavního nepřítele. Primárně kvůli tomu, že stále globálně dominuje. Západ vládne světu a islamisté ho chtějí vystřídat, k čemuž je v jejich myslích opravňuje skutečnost, že vyznávají to jediné správné náboženství.

Vztah mezi náboženstvím a jeho politickou interpretací či dokonce válečným použitím je samozřejmě velmi komplikovaný a liší se případ od případu, a to i v rámci jednoho vyznání. Islám je tudíž v aktuálním kontextu útoků ve Francii příliš široký pojem, nicméně, na druhou stranu, radikální teroristický výhonek nějakého náboženství může získávat sympatizanty i mezi umírněnějšími vyznavači.

Cílem bakalářské práce je vymezení pojmu terorismus a charakteristické rysy islamistického terorismu, jeho historický vývoj a aktuální projevy v Evropě i ve světě. Není tedy předmětem této práce termín definovat, ale dát v první řadě do kontextu škálu pojmů, které bývají v souvislosti s terorismem v současnosti zmiňovány. Autor zde poukazuje na aktuální projevy islamistického terorismu jako globální bezpečnostní hrozby. V úvodních kapitolách je podán výklad o pojmu terorismus a jsou zde popsány jednotlivé typy terorismu. Autor se ve své práci zabývá i jednotlivými náboženstvími, které jsou zneužívány teroristy. V závěru autor vysvětluje protiteroristickou politiku demokratického státu a zabývá se protiteroristickou politikou ČR.

1. VYMEZENÍ POJMU TERORISMUS A JEHO TYPOLOGIE

1.1 Terorismus a jeho základní principy

Terorismus je charakterizován jako souhrn nehumánních metod hrubého zastrašování odpůrců hrozbou síly a užitím násilí. Cílem teroristů je upozornit na sebe tak, aby bylo otřeseno veřejné mínění. Hovoří se o něm také jako o cílevědomém použití organizovaného násilí proti nezúčastněným osobám za účelem dosažení politických, kriminálních nebo jiných cílů. Tyto cíle představují ve svých důsledcích ohrožení velkých skupin nebo celé společnosti a negativně se promítají do politických vztahů státu. Psychologický efekt, vyplývající z pocitu ohrožení, může ve společnosti vyvolat změnu postojů a vést ke vzniku krizí na lokálních, státních i mezistátních úrovních. Terorismus obsahuje kriminální zločiny, jež jsou symbolické a představují cestu k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen. Pachatelé se řídí filozofií *zabij jednoho a vystrašíš deset tisíc ostatních*.¹ S množstvím obětí ztrácí teroristé podporu sympatizantů a snaží se svými útoky otřást veřejností, v čemž jim pomáhají média.²

Dosud není záměrně stanovena mezinárodní definice tohoto pojmu, jelikož by tím byla omezena efektivita bezpečnostních zásahů v zemích s rozdílným justičním systémem a národními odlišnostmi. Federální vyšetřovací úřad USA (FBI) označuje terorismus jako nezákonné použití síly proti osobám a majetku se záměrem zastrašit vládu, obyvatelstvo, nebo určitou skupinu obyvatel a tím dosáhnout politických nebo společenských cílů.³

Terorismus je vysvětlován jako použití násilí k dosažení politických cílů. Pojem terorismus byl vytvořen z latinského slova „*teror*“ či „*teroris*“, což znamená velký strach, je odvozen z dalšího latinského slova „*terere*“, které znamená šířit či způsobovat

¹ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s. 8.

² ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s. 8.

³ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s. 8.

hrůzu. Do moderních západních slovníků se dostalo díky francouzskému jazyku ve 14. století, za to v anglickém jazyce bylo poprvé použito v roce 1528. Teprve Francouzským legislativním orgánem v čele s Maximilianem Robespierrem bylo vydáno opatření proti teroru, nařizující masovou exekuci podezřelých zrádců. Terorismus, který byl dříve považován spíše za lokální problém, začíná být problémem na globální úrovni. Můžeme ho chápat jako individuální i skupinovou akci, kdy je v podstatě nemožné zastavit aktéry či aktéra, který je připraven zabít náhodné civilisty. Jejich činnost je, ale vždy připravená a koordinovaná. Teroristé využívají velkou škálu různých zbraní, kde se přizpůsobují aktuálním technologickým trendům. Především jsou to výbušné zbraně a výbušné systémy, které jsou ukryty na nejrůznějších místech. Pro teroristy jsou velmi důležité komunikační kanály, díky kterým jsou stále propojeni a mohou mezi sebou neustále komunikovat. Dále je nutné velmi dobré finanční zajištění, logistika, výzbroj, a pevná společenská základna.⁴

Terorismus je vyznačován, jako nový druh války již od 70. let 20. století. Při teroristických útocích je stát napaden a vydírán, teroristé ovlivní svou manipulací obyvatelstvo, vyvolávají reakce, které potřebují ke splnění cílů. Útočí s cílem vyvolat strach, získat pozornost či změnit vnitřní nebo vnější politiku.

„Teroristé velmi promyšleně a soustředěně využívají nástrojů psychologické války, aby nálady, pocity a stanoviska veřejného mínění ovlivňovali ve svůj vlastní prospěch“.⁵

Svou taktikou se liší nejen od klasických válek, ale také od guerillových uskupení. Guerilla je uskupení, které se zaměřuje na úderné akce, sabotáže a likvidaci důležitých cílů. Přežívají v opuštěném a špatně dostupném terénu, většinou v lesích a horách, jsou naprosto odříznuti od civilizace. Oblékají se do uniforem a jejich organizace funguje na principu vojenských uspořádání, jako je rota či četa. Útočí hlavně na ozbrojené síly státu, jako jsou vojenské základny, sklady s municí, policejní stanice, vojenské letectvo. Hlavním důvodem je protest proti okupačním mocnostem nebo

⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Encyklopedie – Světový terorismus od starověku až po útok na USA*. Svojtka, Praha 2001, s. 10-12

⁵ EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha 2010, s. 142 -152

diktátorské vládě. Akce plánují se svými zahraničními spojenci, kteří jsou také většinou sponzoři.⁶

V dnešní době není stát, který by se nesetkal s terorismem, byť jen pomáhal finančními prostředky, které poskytl napadené zemi, už tím byl zatažen do dění. Tento typ násilí je velmi medializované téma, slyšíme o něm z různých zdrojů jako je televize, noviny, internet.

O to vlastně teroristům jde, aby se o jejich akci dozvědělo co nejvíce lidí, a aby byly tyto lidé v šoku. Tím, že upoutají velkou pozornost a naženou lidem strach, splní svůj úkol.

Počátky moderního terorismu můžeme hledat v anarchistickém hnutí Ruska kolem roku 1875. Z organizací pod názvem *Zemlja i volja* a *Narodnaja volja* se odštěpilo radikální křídlo v čele s Michailem Bakuninem, které volilo výhradně cestu atentátů. V roce 1893 vzniká na Balkáně Vnitřní makedonská revoluční organizace, která bojuje teroristickými akcemi o samostatnost. Roku 1911 se v Srbsku s myšlenkou vytvořit Velké Srbsko zorganizovala skupina Černá ruka. Tato provedla několik teroristických akcí včetně historicky významného atentátu provedeného Gavrilem Principem na arcivévodu Františka Ferdinanda v roce 1914, což rozpoutalo 1. světovou válku. Od roku 1910 začínají ve světě také různé formy extrémního pravicového terorismu ve formě židovských pogromů v Rusku a Ku-Klux-Klamu v USA proti černochům.⁷

Další etapa následuje po 1. světové válce s akcemi separatistů v rozpadajících se koloniálních velmocích. Bojem za nezávislost je motivován terorismus také v Irsku, jehož kořeny sahají až do 16. století. Teroristické akce střídající policejní represe proti Irům donutilo Britskou vládu prostřednictvím veřejného mínění v roce 1921 udělit Irsku autonomní status. Později, kdy byla dosažena samostatnost Irska, se boj přestěhoval na sever země, do Ulstru, kde se v 60. letech 20. století zorganizovala Irská republikánská

⁶ EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha 2010, s. 142 -152

⁷ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s. 8-9

armáda (IRA). Situace se prudce zhoršila v srpnu 1969, kdy došlo v protestantských čtvrtích k útokům na katolíky. Od té doby, až dodnes bojuje IRA, jak proti anglické policii o samostatnost severu, tak proti irským protestantům.⁸

Se vznikem marxisticko-anarchistických skupin po II. Světové válce zasahuje vlna revolučního terorismu Latinskou Ameriku. V 60. letech se pak aktivizují na celém světě ultralevicové skupiny do akcí proti symbolům imperialismu. Podstatný vliv na vývoj terorismu ve světě měla Balfourova deklarace z roku 1917 o Izraeli, kterou byl přislíben židovskému národu nárok na vlastní stát v Palestině. Organizace Al Fattáh s podporou OOP (Organizace pro osvobození Palestiny) jen mezi léty 1968 do 1986 uskutečnila 565 teroristických útoků na Izraelské cíle mimo jeho hranice. Palestinská otázka dala mezinárodnímu terorismu dodnes přetrvávající impuls a odstartovala tak vlnu islámského fundamentalismu po celém světě. Zde se objevuje poprvé také mezinárodní terorismus, kdy některé organizace podnikají útoky i v zahraničí (OOP a začínají vzájemně spolupracovat (OOP a IRA při únosu ministrů členských států OPEC ve Vídni v roce 1975).⁹

Období se vyznačuje leteckým pirátstvím a objevují se státy, které sponzorují teroristy. Samostatnou kapitolu tvoří terorismus indický, jehož kořeny sahají do roku 1905 a terorismus Alžírský od roku 1954, kde oba jsou motivovány snahou o nezávislost. Ze středověku pramenící snaha vytvořit ze čtyř španělských provincií (Navarra, Vizcaya, Álava, Guipúzcoa) a jedné francouzské provincie (Béarn) samostatný stát vedla k Baskickému terorismu a založení ozbrojené strany ETA (baskická vlast a svoboda), která se zaměřuje na útoky proti vojenským objektům. ETA vyhlásila také prázdninovou válku turistům přijíždějícím do Španělska.¹⁰

Italský terorismus datujeme od 12. prosince 1969, kdy vybuchly v Římě dvě bomby (16 obětí), které nastražila organizace zvaná Rudé brigády. Na veřejnost působila teroristickými útoky, únosy čelních představitelů italských firem a později

⁸ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.9.

⁹ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.9.

¹⁰ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.9-10.

soudců a policistů. Konec její činnosti způsobil odpor veřejnosti po únosu a vraždě politika Alda Mora, jehož tělo se našlo 9. května 1978 v Římě.¹¹

Německý terorismus lze vysledovat od června 1967, kdy na demonstraci zastřelila policie studenta. To způsobilo vznik teroristických skupin pod názvem Hnutí 2. Června a Frakce rudé armády (FRA). FRA působila také internacionálně ve spojení s palestinskými teroristy, kteří je zásobovali zbraněmi a zajišťovali výcvik členů.¹²

Četnost teroristických útoků se od počátku 70. let stupňuje. Dochází k posunu myšlení teroristů v objektech útoků. Počátkem 70. let byly útoky zaměřeny převážně na vraždy policistů a soudců. Později se mezi cíle dostávají politici a diplomaté. V polovině 70. let se teroristé zaměřují na průmyslové podniky a jejich reprezentanty. Pro počátek 80. let jsou charakteristické útoky na dopravní letadla, vlaky, nádraží a letiště. V té době se k útokům přihlásila většinou nějaká organizace, dnes se k útokům již mnohdy nikdo nehlásí. Cílem se stává co největší škoda a utrpení, šok a strach. V současné době vystupuje do popředí pravicový náboženský terorismus.¹³

Nárůst terorismu v posledních 20 letech lze spatřovat v několika faktorech. Jde o vyšší technickou vyspělost a efektivnější využívání médií při působení na veřejnost. Dochází k propojení teroristů v boji proti imperialismu (např. Peruánská Světlá stezka, ovlivněná Rudými Khmery). Některé státy používají teroristických skupin ke skryté celoplanetární válce jejich logistickou podporou. V současné době je identifikováno 130 mezinárodních teroristických skupin. Z toho je 50% etnicky orientovaných, 20% orientovaných levicově a 5% je orientováno pravicově. Z těch všech je přibližně 40% nábožensky orientovaných a tyto projevují také nejvyšší

¹¹ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.10.

¹² ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.10.

¹³ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.10.

životnost. Podle statistik je dnes průměrným teroristou muž ve věku do 30 let ze středních vrstev, často absolvent vysoké technické školy.¹⁴

Původci teroristických útoků na počátku 21. století jsou účelová spojenectví osoba teroristických organizací mezi sebou (radikální, náboženská, sektářská a extrémistická hnutí), či s totalitními a ideologicky nesnášenlivými režimy. Teroristé již nepůsobí lokálně a izolovaně, nýbrž globálně a koordinovaně. Používají asymetrickou strategii, vyhýbají se přímému střetu, útočí na území jimi definovaných protivníků, přičemž si za objekt svého útoku vybírají převážně civilní cíle. Zaměřují se na místa, kde mohou zasáhnout co nejvíce osob nebo způsobit co největší škody nejen materiální, ale i kulturní, historické apod. Českou republiku lze v současnosti z hlediska ohrožení terorismem označit jako tranzitní, nebo týlovou zemi. Předpokládá se například, že zde takto působí súdánská větev al-Kajdy s názvem Third World Relief Agency.¹⁵

1.2 Rozlišení a typologie terorismu

Terorismus lze rozlišovat jako:

- kriminální (nepolitický, zločinecký),
- ultraterorismus, který je mnohem nebezpečnější, než byly únosy a pumové atentáty charakteristické pro minulá léta (terorismus jaderný, radiologický, chemický a biologický ve všech jeho formách),
- státní (mocensko politický nástroj k prosazování vládních zájmů),
- mezinárodní (v různých částech světa uskutečňuje cíle mezinárodních násilnických organizací a dělí se dále na extremistický, politický, náboženský, etnický, civilizační, s historickým podtextem),

¹⁴ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.10.

¹⁵ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0, s.101-103.

- podvratný (vyskytuje se v období konfrontace a usiluje o rozvrat na území protivníka),
- narkoterorismus (představuje brutální sílu vyřizování účtů a prosazování zájmů drogových mafií),
- počítačový (zneužívá počítačových systémů a jejich sítí ke kriminálním a diverzním účelům),
- elektronický (usiluje o ochromení bezpečnosti moderního státu cestou zneužití či vyřazení jeho počítačových systémů, elektroniky a elektrotechniky).¹⁶

V současnosti se projevuje nejvíce teror vedený jednotlivci i skupinami proti obyvatelstvu a státním orgánům jiné země, tzv. terorismus mezinárodní.

Hlavní hrozbu představuje:

1. Fundamentalistický terorismus – skupiny vedou válku za vyhlášení „božího státu“. Jejich hněv je namířen proti „zlému“ Západu a domácím světským vládám. Považují se za „boží bojovníky“. Klíčovou roli zde mají náboženští vůdci. Fundamentalisté finančně a logisticky podporují buňky islámských extrémistů po celém světě. Přičemž odvolávání se fundamentalistických (islámských) teroristů na islám je sporné, svědčí o tom prohlášení Britského muslimského fóra, které vydalo po událostech ze dne 7. 7. 2005 v Londýně náboženské prohlášení (fatwu), kde zdůrazňují, že islám zapovídá násilí a zabíjení nevinných a přísně zakazuje sebevražedné atentáty. Dle tohoto fóra je postoj islámu jasně a nedvojsmyslně uveden ve svaté knize (Koránu), kde je uvedeno, že: „Každý, kdo zabije člověka, jako by zabil všechny lidi. Každý, kdo zachrání lidský život, jako by zachránil všechny lidi“.¹⁷

¹⁶ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.11.

¹⁷ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.12.

2. Etnicko-nacionální terorismus – cílem těchto teroristických skupin je získání vlastního státu nebo autonomie (eventuálně rozšíření autonomie existující). Odvolávají se na historické odlišnosti etnika a bojují proti nadvládě vůdčího národa. V Evropské unii takto působí např. Baskická teroristická organizace ETA.
3. Eschatologický terorismus – k této formě se uchylují sekty hlásající názor, že současný svět je „zlý“, a proto musí být zničen. Jeho likvidace je nutná, aby mohl znovu povstat „očistěný svět od všeho zla“. Nejznámější je japonská sekta Óm šinrikjó (Nejvyšší pravda)¹⁸, která pod vedením duchovního Šoko Asahary spáchala několik teroristických útoků včetně vražd žen a dětí. Uspěli v roce 1995 v tokijském metru aplikací nervového plynu Sarin, kde zemřelo 12 osob.
4. Vigilantistický terorismus – jde mu o „právo a pořádek“, který není stát údajně schopen zajistit. Sem lze řadit například latinskoamerické „černé brigády“, útočící proti bezdomovcům atd.¹⁹
5. Single-issue terorismus – tzv. jednopoložkový, bojuje např. proti potratům atd.
6. Postmaterialistický a environmentální (ekologický) terorismus – ničení restaurací, útoky na lidi nosící kožichy, útoky na jatka, laboratoře, kde se provádějí pokusy na zvířatech, zatlukání hřebíků do kmenů stromů, aby nebyly vytěženy atd.
7. Propojení organizovaného zločinu s terorismem – Jedná se o mafie provozující organizovaný zločin, kterým nejde o propagaci ideologie, ale cílem je získání peněz provozováním nelegálních aktivit. Jedná se např. o drogové kartely, obchodníky se zbraněmi apod.²⁰

¹⁸ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0, s.213.

¹⁹ SOULEIMANOV, Emil (ED.): *Terorismus pokus o porozumění*. Knižnice Sociologické aktuality, Praha 2010, s.37.

²⁰ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.12.

V současné době se hlavní hrozbou stávají zbraně s využitím CBRN látky. Teroristé se zabývají možností získání znalostí o výrobě zbraní hromadného ničení, respektive jejich ničivých součástí, což je nejvíce patrné u chemických, biologických a toxinových zbraní. Tyto zbraně jsou v porovnání se zbraněmi jadernými levnější a jejich výroba není provázána technologickými potížemi, jako je tomu u jaderných zbraní. Navíc je možné proces přípravy a výroby chemických, biologických a toxinových zbraní lépe utajit, než je tomu u zbraní jaderných. Dopravy takových zbraní na cíl nečiní zvláštní potíže, neboť je možné otravné látky, viry, bakterie, rickettsie, houby, plísně a toxiny do místa cíle dopravit samotnými teroristy a zde je použit diverzním způsobem, jako je kontaminace potravin, vodních zdrojů, ventilačních šachet a ventilačních systémů a dalších míst s velkým počtem osob.²¹

V případě teroristů a kriminálních živlů je zřejmé, že se při své činnosti necítí vázání etickými a morálními, ani právními normami, což vede k použití zbraní hromadného ničení, nebo jejich součástí anebo jejich zneužití k zastrašování. Některé zbraně hromadného ničení se tak mohou stát nátlakovým prostředkem při vydírání státních činitelů, státních institucí nebo skupin obyvatelstva. Vzhledem k netypickému teritoriu ČR pro klasické teroristické útoky může mít významný podíl na násilných aktivitách má propojení organizovaného zločinu s teroristy, například drogových mafií, proliferace a extremismus.²²

²¹ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.12.

²² ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.13.

Jako nejúčinnější obrana se jeví zvládnutí součinnosti státních složek IZS a efektivní prevence zejména ze strany policie a zpravodajských služeb. Obecně lze jako nejčastější použité teroristické prostředky uvést střelbu, použití sečných a bodných zbraní, výbuchy pum, raketové útoky, výbuchy mající za cíl vyvolat zmatek v době voleb, výbuchy, které iniciují další ničivou činnost, únosy, vydírání, zajetí rukojmích, násilí na turistech, dopisní bomby, specifické cíle postmaterialistického a ekologického teroru, jaderné technologie, biologické technologie, chemické technologie, zvukové zbraně (ultrazvukové, infrazvukové frekvence), kybernetický terorismus a další formy násilí.²³

1.3 Terorismus v novodobém muslimském světě

Terorismus v novodobém muslimském světě je tvořen dvěma proudy: terorismem nacionalistickým (1920-1980) a terorismem islamistickým (po roce 1980).

1.3.1 Nacionalistický terorismus

Nacionalistický terorismus zahrnuje násilná jednání, která směřují proti symbolickým nebo náhodným obětem a jsou motivována snahou o realizaci práva určitého národa na sebeurčení. Jde o krajní prostředek, který využívají národněosvobozenecká hnutí v těch případech, kdy jiné nástroje chybějí, nebo se ukážou jako neefektivní, pouze výjimečně se k němu některé radikální skupiny uchylují prvotně. Nacionalistický terorismus nevychází a to ani v muslimském světě - z náboženství, ale z ideologie nacionalismu. Na první místo klade národnostní faktory a víra má pro něj význam jen do té míry, do jaké tvoří součást společné identity skupiny usilující o seberealizaci.²⁴

²³ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.13.

²⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Encyklopedie – Světový terorismus od starověku až po útok na USA*. Svojtka, Praha 2001, s. 304.

Nacionalistický terorismus se orientuje na konkrétní osoby (například vedoucí politik druhé strany), nebo na specifické kategorie osob (ozbrojené síly nepřítele), nebo útočí způsoby, které mohou připoutat pozornost a pomoci k vyřešení primárního problému. V rámci nacionalistického terorismu se pozornost soustřeďuje především na otázku Palestiny – k prvním útokům namířeným proti židovským přistěhovalcům a britské koloniální správě došlo ve 20. letech 20. století a od té doby jsou téměř nepřetržité. V Palestině se rozšířilo Muslimské bratrstvo, které se zabydlelo v pásnu Gazy. Bylo to v době po vyhlášení Izraele a Palestinské válce (1948-49). Pásmo Gazy bylo do roku 1967 sponzorováno Egyptem. Roku 1964 byla založena Organizace pro osvobození Palestiny (OOP). Jejím prvotním cílem bylo ustanovení Palestinského státu, kde budou žít křesťané, židé a muslimové. Nejsilnější složkou OOP byl pak Fatah. Předákem Muslimských bratří byl Ahmad Jásin, který roku 1988 založil organizaci Hamás (Islámské hnutí odporu). Od roku 1988 si navzájem tyto dvě hnutí Hamás a OOP konkurují. Ovšem nejradikálněji začíná vystupovat organizace Islámský džihád, pro kterou je zničení Izraele náboženským imperativem. Tato organizace se také formuje v pásnu Gazy s podporou Íránu a Hizballáhu. „Teroristickým útokům islámských extrémistů sekundovaly z opačné strany stejnou mincí extrémisté židovští s tímž cílem zmařit mírový proces. Nejhrůzněji zapůsobil Goldsteinův masakr muslimů modlících se v mešitě v Hebronu v únoru 1994 a dále pak v listopadu 1995 vražda premiéra Jicchaka Rabina, který spolu s Peresem a Arafátem dokázal nalézt a nastoupit reálně schůdnou cestu k míru.“²⁵

Po izraelském vpádu roku 1982 do Libanonu se ustavuje militantní šíitská organizace Hizballáh. Cílem Izraelského vpádu do Libanonské občanské války bylo zničení základen z nichž OOP ostřelovala raketami Izrael. Prioritou dnešního Hizballáhu je boj proti Izraeli a jeho vytlačení z pohraničního pásma. Dále je to snaha proti úsilí o mírové urovnání mezi Araby a Izraelem. Roku 2006 začala 2. libanonská válka, která znamenala bombardování libanonských cílů izraelskou armádou a ostřelování Izraele libanonským Hizballáhem. Konflikt trval několik týdnů.

²⁵ BÍLKOVÁ, Veronika. Islám a terorismus na Blízkém východě. *Mezinárodní vztahy* 3/2002, s. 31.

1.3.2 Islamistický terorismus

„Islamistický terorismus zahrnuje násilná jednání proti symbolickým nebo náhodným obětem, která se inspiruje ideologií islamismu. Termín islamismus bývá interpretován různě, nejčastěji se jím ale rozumí myšlenkový směr, který na rozdíl od nacionalismu odkazuje prvotně k náboženství a ostatní faktory (národnost, jazyk apod.) považuje za méně významné. Islamismus navázal na wahhábismus, konzervativní islámské hnutí, založené v polovině 18. století Ibn Abd-Wahhábem na území dnešní Saúdské Arábie, které usilovalo o obnovu původní čistoty islámu a o odstranění veškerých modernizačních prvků. Nikdy nevytvořil jednotné hnutí a kromě důrazu kladeného na náboženství a přesvědčení, že islamizace společnosti a zavedení šariy automaticky vyřeší veškeré politické, ekonomické a sociální problémy, mají jeho jednotlivé směry málo společného.“²⁶

Islamistický terorismus se liší od nacionalistického terorismu, i když hranice mezi těmito směry není pevná. Islámský terorismus nemá jasně definovaný konečný cíl, jeho projevy často postrádají racionální základ. Útočí proti všem osobám, které jsou podle něj spjaté s nepřítelem a je mu jedno kolik padne obětí. Násilí je prioritním prostředkem, neexistuje zde ochota ke kompromisům. Skupiny islamistických radikálů začaly využívat teroristických prostředků již v prvních desetiletích 20. století. Učení některých skupin se později ještě dále vyhranilo a přijalo za svou myšlenku všeobecného džihádu. Nacionalisté se s takovouto myšlenkou ztotožnit nemohli, obraceli se tedy mnohdy proti islámistům. K vzestupu islamismu napomohla sedmidenní válka roku 1967, v níž arabské státy vedené nacionalisty (násirovský Egypt) utrpěly porážku. Pozice islamistů byla posílena také na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let 20. století, když se islamisté vedení Chomejním dostali k moci v Íránu a začali podporovat a zakládat skupiny stejného smýšlení. Po vzoru Íránu se stejnou cestou vydal Súdán, Afghánistán a Saúdská Arábie. V první polovině devadesátých let 20. století je přechod od nacionalistického terorismu k islamistickému dokončen:

²⁶ BÍLKOVÁ, Veronika. Islám a terorismus na Blízkém východě. *Mezinárodní vztahy* 3/2002, s. 32.

„Někdejší symbol terorismu Blízkého východu, palestinský bojovník (fidajín) byl vystřídán islámským radikálem, spěchajícím vstříc dobrovolné smrti s náloží připevněnou na svém těle. Odešla generace levicových a nacionalistických, obvykle nenáboženských teroristů a nastal čas náboženských teroristů“.²⁷

Na konci 20. a počátkem 21. století začíná nová fáze vývoje, islamistický terorismus překračuje hranice Blízkého východu a promítá se do činnosti mezinárodních teroristických organizací (například: Al-Qáida).

Islamistický terorismus můžeme dělit:

1) Nábožensky motivovaný terorismus

Pachatelé, kteří se označují jako vyvolení, kteří vykonávají „vůli Boží“, kterou vycítily na základě své víry. Do této skupiny patří i světově známá organizace Al-Kájda. Považují se za projev dokonalosti, za svaté mučedníky. Zaslepeni nekontrolovatelnou zuřivostí, chtějí bojovat za všechny špatnosti lidstva a tím změnit svět. Fanatičtí teroristé jsou hnáni řečmi islámských mullů, nebo vidinou očisty lidstva. Jsou tak silně motivováni náboženstvím, věří, že jejich oběť je osvobodí od hříchu a dostanou se do ráje. Znalost těchto „mučedníků“ o učení islámu je spíše obecná a neúplná, „představy neislamistů a nevěřících jsou smíšeny se znalostmi obřadů, jejichž vlastní obsah je sotva pochopen“.²⁸ Verše z koránu, které byly vytrženy z kontextu, jsou citovány podle libosti, smysl veršů nebyl vůbec pochopen. Těmto školeným teroristům, bylo silně zkresleno, co znamená pojem islám.

2) Národnostně kulturně motivovaný terorismus

Tento typ teroristů, mezi něž můžeme považovat palestinskou organizaci Hamás, čerpá spíše ze systémů myšlenek a představ než z náboženství. Nacionálně uvažující teroristé se cítí být k akcím spíše tlačeni, nevěří v možný úspěch konaný politicko-diplomatickými cestami.

²⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Encyklopedie – Světový terorismus od starověku až po útok na USA*. Svojtka, Praha 2001, s. 320.

²⁸ HÜBSCH, Hadayatullah. *Fanatičtí bojovníci ve jménu Alláha, kořeny islámského teroru*. Naše vojsko, Praha 2002, s. 37.

Obsazení jejich země chápou, jako odnětí nezávislosti vlasti. Nemohou se smířit s technickou a materiální vyspělostí těch, kteří je osídlili. Usilují o zřízení vlastních podmínek, chtějí zabezpečit zachování „národní identitu“. Ideál těchto teroristů určují zvyky a obyčeje jejich národa, „náboženství islámu je pro ně pouhou zástěrkou. Pravidla jsou pro ně důležitá, jen pokud prospívají jejich cíli, neždí se morálními požadavky islámu, politika je pro ně špinavý obchod.

3) Revolučně politicky motivovaný terorismus

Jsou to čistě politicky zaměřeni teroristé, např. skupina „Černé září“, která vznikla z více guerillových organizací Palestiny, jež v letech 1971 – 1973 zorganizovala mnoho útoků.²⁹

1.3.3 Sebevražedný terorismus

První desetiletí našeho století se nepochybně vyznačuje šířením epidemie sebevražedných teroristických útoků. Neporozumění fenoménu sebevražedného terorismu, scestné představy o jeho základních příčinách, a tím, pochopitelně, i zavádějící protiopatření, jakkoli jsou stále častěji podrobovány zdrcující kritice z realistických pozic, vytvářejí zrcadlový jev podobně epidemického rozsahu – růst strachu a výdajů na bezpečnostní opatření.³⁰

Vymezení pojmu sebevražedného terorismu v současnosti provází značný zmatek, který souvisí s vymezením pojmu terorismus, jenž sám však podléhá pestrým a protikladným výkladům. Mnoho autorů dokonce rezignovalo na vypracování obecněji platné definice a snaží se nesystematicky a bez vzájemných interakcí postihnout charakteristické rysy sebevražedného terorismu. A někteří zase spojují sebevražedné teroristické útoky pouze s aktivitami organizace al-Ká'ida. Dlužno dodat, že pojem sebevražedného terorismu tvoří podkategorii pojmu terorismus, jehož definice není zatím univerzálně akceptována. Jinak řečeno, definici pojmu sebevražedného terorismu nutně řídí definice pojmu terorismus. A nejen z tohoto důvodu je nutné, aby odborné

²⁹ HÜBSCH, Hadayatullah. *Fanatičtí bojovníci ve jménu Alláha, kořeny islámského teroru*. Naše vojsko, Praha 2002, s. 20 -123.

³⁰ DANICS, Štefan, TUČEK, Leoš. Opravdu rozumíme současnou epidemii sebevražedných teroristických útoků?. *Vojenské rozhledy*, 2008, č. 2, s. 18-27, dostupné z www.vojenskerozhledy.cz.

úsilí o vymezení terorismu nepolevovalo a navíc mělo ambici ho postihnout co nejuniverzálněji.³¹

Sebevražedný terorismus představuje, jak bylo výše naznačeno, subkategorii terorismu. Speklativní východisko definičního oboru terorismu vyžaduje zpětné ověření postupů, pomocí nichž byla případná definice konstruována, namnoze (vy)nalezena. Přesto může být interpretace sebevražedného terorismu prozatím ověřována na těchto konstrukcích:

a) terorismus se jeví jako nezákonný násilný aktivismus, politicky, nábožensky, ideologicky či jinak zaměřený, zacílený na civilisty nebo civilní objekty;

b) terorismus představuje promyšlenou metodu/promyšlený způsob produkce a fruktifikace strachu, které jsou aplikovány na civilních cílech a jejichž účelem je dosažení určitých změn;

c) teroristický útok komunikuje jako čirý akt násilí devastujícím způsobem v psychosomatické struktuře adresátů. Vyvolává v této skupině fyzické změny, jimiž přizpůsobuje nebo se snaží přizpůsobit vnímání tak, aby mohl komunikovat záměry aktérů násilí.³²

Rovněž prvky ilegality, intencionality, organizovanosti a komunikovanosti, zejména jejich vzájemná propojení a výklady těchto propojení mohou přispět k přesnějšímu chápání sebevražedného terorismu. V neposlední řadě existují celé soubory databází, v nichž jsou kvalitním způsobem zdokumentovány relevantní části procesu sebevražedných útoků jednak z perspektivy aktérů samých, jednak z hlediska jejich iniciátorů, inspirátorů, mentorů a instruktorů, jednak z hlediska jimi oslovených adresátů. Už v této souvislosti, tj. z hlediska druhé perspektivy, nenáhodně vyplývá otázka mučednické operace jakožto normativního (nebo normotvorného) jednání,

³¹ DANICS, Štefan, TUČEK, Leoš. Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?. *Vojenské rozhledy*, 2008, č. 2, s. 18-27, dostupné z www.vojenskerozhledy.cz.

³² DANICS, Štefan, TUČEK, Leoš. Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?. *Vojenské rozhledy*, 2008, č. 2, s. 18-27, dostupné z www.vojenskerozhledy.cz.

otázka získávání společenské úcty apod. V té míře, do jaké jsou ceněny jistota, pořádek, bezpečí a duševní komfort, je garantována disfunkčnost aktivistického násilí.³³

Univerzálně platná a přijímaná definice terorismu však citelně chybí. Pachatelé, jejich oběti, ale i odborníci a laici odpovídají tedy různě, z různých a různorodých pozic na otázky: Čím je teroristická akce/mučednická operace oprávněna? Kdo ji přikázal? Jaké záměry komunikují aktéři/organizátoři? Jakou reakci a jakou protiakci aktivistické násilí vyvolalo? Dříve než odpovědi na zmíněné otázky, a snad i právě proto, musí být řešena pozice znaku sebevražednosti v rámci historického diskurzu. V principu nyní nejde o hledání pojmového užití ve formě sebe označení modu operandi teroristy, nýbrž o zúžení pojetí sebevražedného násilného aktivismu (terorismu) na základě rozdělení vybraných historických poznatků o dějinných sebevražedných útocích jako takových.³⁴

„S opravdovými sebevražednými útoky, a to vojenského i teroristického rázu, se setkáváme v 80. letech. Občanská válka v Libanonu přinesla množství příkladů velice efektivních sebevražedných útoků, jejichž aktéry byli zpočátku příslušníci šiitských hnutí Hizballáh a Amal.“³⁵

Mezinárodní terorismus islámských radikálů, arabsko-izraelský konflikt a dnešní Irák jsou nejaktuálnějšími pokračovateli taktiky, kterou používaly libanonské šiitské milice v 80. letech 20. století. Nicméně sebevražedné zabíjení k islámu nábožensko právně a historicky nepatří. Sebevražedné útoky se v muslimské společnosti objevují teprve v naší době.

Poté co sebevražedné útoky začali používat Íránci, za islámské revoluce roku 1978, je začíná využívat také šiitská organizace Hizballáh v Libanonu, které se dostává íránské pomoci. Techniku sebevražedných útoků mezitím převzaly i palestinské islamistické organizace Islámský džihád a sunnitský Hamás. Dalším zlomovým okamžikem se pak stal mírový proces mezi Palestinci a Izraelci zahájený dohodami

³³ DANICS, Štefan, TUČEK, Leoš. Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?. *Vojenské rozhledy*, 2008, č. 2, s. 18-27, dostupné z www.vojenskerozhledy.cz.

³⁴ DANICS, Štefan, TUČEK, Leoš. Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?. *Vojenské rozhledy*, 2008, č. 2, s. 18-27, dostupné z www.vojenskerozhledy.cz.

³⁵ SOULEIMANOV, Emil (ED.). *Terorismus pokus o porozumění*. Knižnice Sociologické aktuality, Praha 2010, s.251.

z Oslo (1993) a postupné rozšiřování palestinské samosprávy, které posílilo prestiž Jásira Arafata, jeho legitimitu stvrdily volby 1996. Hamás se tehdy neúspěšně snažil bojkotovat volby. Někteří členové Hamásu se rozhodli vzít iniciativu do vlastních rukou, opásali se výbušninami a sebevražděně explodovali v izraelských autobusech. Od jara 1996 se díky extrémistům na obou stranách konfliktu, mírové urovnání mezi Izraelem a Palestinou fakticky zastavilo. Novou vlnu sebevražděných útoků pak přináší od podzimu 2000, po ztroskotání mírových jednání mezi Arafátem a Barakem, nová intifáda. Do února 2002 přesáhly sebevražděné útoky v Izraelských městech třicítku. Atentátníci se obvykle dávali před sebevražděným útokem vyfotografovat před palestinskou vlajkou a islámskými symboly. Zatímco útok na USA v září 2001 je muslimskými státníky a náboženskými představiteli ve většině případů odsuzován, na palestinský extremismus pohlížejí s uznáním. Teroristé z 11. září jsou totiž skuteční sebevrazi a spáchali činy, které islám zakazuje, totiž zabití nevinných lidí i sebe samých. Palestiňští atentátníci naopak umírají za svou zemi a na její půdě a jako bombu používají vlastní tělo.³⁶

Některé islámské směry a duchovní autority sebevražděný džihád a martyrium ve jménu islámu nicméně odmítají a předkládají hojnost citací z Koránu i hadísů, které dokazují, že věřící má především konat dobré skutky na tomto světě.³⁷

Koncepce mučednické smrti (ištihád)

Ištihád je významným legitimizačním a podpůrným faktorem sebevražděného terorismu. Jak již bylo řečeno, islám odsuzuje sebevraždu. Sebevražděné útoky však nejsou chápány jako sebevražda, ale jako smrt při obraně víry, smrt která je nejvyšší formou mučednictví. Muslim, který zemře za víru je považován za mučedníka (šahíd) a těší se úctě. Každý šahíd má zaručeno místo v islámském ráji (džanna). Představa ráje je spojena s úrodností a plodností, se zelení a dostatkem vody. Nejvyšší výsadou šahída je pak možnost spatřit tvář Boha, dále přítomnost půvabných rajsých panenských dívek. U silně věřících útočníků je pak představa posmrtného života jedním

³⁶ KROPÁČEK, Luboš. *Islám a západ*. Vyšehrad, Praha 2002, s. 107.

³⁷ HÜBSCH, Hadayatullah. *Fanatičtí bojovníci ve jménu Alláha, kořeny islámského teroru*. Naše vojsko, Praha 2002, s. 83 -97.

z přesvědčivých argumentů pro sebevražednou misi. „Magické slovo, které protkává celou námi diskutovanou problematiku a o něž se rovněž vedou již po staletí rozhořčené diskuze, je slovo džihád, jeden z nejkontroverznějších termínů islámské víry.“³⁸

1.4 Džihád

Zahrnuje veškeré činnosti směřující k upevnění víry. Mezi ně patří také džihád mečem, který obsahuje prosazování islámu vedením války za účelem šíření víry. Ideálem je dosažení Boží vlády nad celým světem. Muhammad nezanechal bližší vysvětlení, každý islámský terorista o sobě tvrdí, že je bojovníkem Božím a každá teroristická akce provedená muslimy je považována za svatou válku. Proti nevěřícím bojují mudžahidové, bojovníci na cestě Boží, kterým je za to slibován pobyt v ráji (70 panen). Počátky islámského fundamentalistického hnutí v Egyptě ve 20. letech – Muslimské bratrstvo s cílem založit muslimský stát. Vlna islámského terorismu po vítězství islámské revoluce v Iránu v roce 1979, kde se k moci dostal duchovní Ajatolláh Rúholláh Chomejni, který se tvrdě staví proti velkému Satanovi, USA. Cílem islámských skupin zůstává likvidace Izraele a působení škod jeho zastánci USA nejvýznamnější útok v zahraničí byl proveden během olympiády v roce 1972 v Mnichově, kde islámští fundamentalisté ve spolupráci s RAF, zabili 11 izraelských sportovců. Později islámští teroristé útočí na velvyslanectví a vojenské objekty USA. Dnes jsou nejznámější tyto islámské teroristické organizace:

- Al-fatáh – Vítězství,
- Abú nidala – Arabská revoluční brigáda,
- Organizace 15. května,
- Jednotka 17,
- Palestinská osvobozenecská fronta,

³⁸ SOULEIMANOV, Emil (ED.). *Terorismus pokus o porozumění*. Knihnice Sociologické aktuality, Praha 2010, s.256.

- Demokratická fronta za osvobození Palestiny,
- Lidová fronta za osvobození Palestiny,
- Fronta lidového zápasu,
- Hamas –hnutí islámského odporu,
- Hizballáh – Boží strana³⁹

Nezanedbatelný je počet sebevražedných teroristických útoků podporovaný skrytě, ale i otevřeně vládou některých arabských států. Sebevražední atentáčníci, kteří jsou v arabských zemích považováni za mučedníky například v Izraeli zabili za posledního dva a půl roku 84 civilistů. Dřív se etablovali sebevrazi jen mezi muži bez rodiny a vzdělání. Dnes chodí své tělo do Izraele odpálit i otcové rodin. Tím zabezpečí své potomky a jsou oslavováni v tisku i ve školách. Sadám Husajn natolik podporoval palestinský terorismus, že umožnil zdarma členovi pozůstalé rodiny sebevraha univerzitní vzdělání v Iráku a rodina atentáčníka dostala dvacet tisíc dolarů. Nejznámějším teroristou byl nepochybně Usama bin Ladin. Asi čtyřicetiletý muž původem ze Saudské Arábie, který je jedním z 20 synů stavebního magnáta Muhammada bin Ladina.⁴⁰

³⁹ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0 s 203-220.

⁴⁰ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0 s 40-41.

Jedná se o jeden ze základních nařízení a povinností, jejichž plnění je nezbytným předpokladem, aby se člověk nezbavil přirozeného a Bohem daného stavu muslim. Základní povinností je odevzdávat se do vůle Boží, zmiňovat Jeho krásná jména a chvalořečit mu, postit se ve stanovených časech, dávat almužnu potřebným, vykonat pouť ke Kábě, konat dobro v souladu s islámským etickým kodexem a potírat zlo v sobě samém i zlo přicházející zvnějšku. To vše v sobě skrývá pojem džihád. Ovšem také předpokládá aktivní šíření islámu, a to třeba i silou.⁴¹

Pojem džihád v konkrétním islámském smyslu znamená všestranné úsilí jedince nebo obce, o co nejúspěšnější rozvoj, upevnění a rozšíření islámu. Nejvyšším cílem islámské obce je Boží vláda. Tohoto stavu by mělo lidstvo dosáhnout v procesu všestranného džihádu, při kterém lze volit mírové i násilné prostředky. Zahrnuje v sobě nejen válku na území šíření islámu, ale je pojat i jako cesta ke spáse, očištění duše nebo jako trpělivé přesvědčování nevěřících.⁴²

⁴¹ MENDEL, Miloš. *Džihád*. Atlantis, Brno 2010, ISBN 978-80-71058-316-0, s. 24.

⁴² HÜBSCH, Hadayatullah. *Fanatičtí bojovníci ve jménu Alláha, kořeny islámského teroru*. Naše vojsko, Praha 2002, s. 41.

Proto právní znalci rozlišují čtyři roviny, v nichž se může věřící účastnit džihádu:

1. Džihád srdcem (prohlubování osobní zbožnosti).
2. Džihád jazykem (podpora a šíření Pravdy misijní činností).
3. Džihád rukou (obecně záslužná a charitativní činnost).
4. Džihád mečem (prosazování islámu různými podobami násilí).⁴³

V Sunně a Koránu je jako „velký džihád“ nazýván věčný boj věřícího s pokušením, zatímco všechny ostatní varianty jsou pouze „malým džihádem“. Pokud má džihád podobu války, pak se jedná o válku za Boha, za šíření Jeho zjevení a získávání území, na němž má být nastolena Boží vláda. Válka s jinými záměry je bezbožný a trestuhodný čin. Pojetí džihádu jako skutečné války mělo dvakrát v dějinách islámské civilizace jasnou převahu nad ostatními. Bylo to v počátcích islámu, tedy v 1. století hidžry a během reformačních hnutí a odporu proti kolonialismu v 19 století.⁴⁴

1.5 Hlavní náboženské směry zneužívané teroristy a jejich základní principy

Jako možnost a tedy i riziko útoku na občany, kteří se shromažďují ke společným oslavám, můžeme považovat oslavy křesťanských, židovských a muslimských svátků. V tomto období jsou lidé méně pozorní, nebo více shovívaví a případný útok je umocněn navíc symbolikou boje proti určité náboženské skupině. Z nedávné minulosti lze například připomenout zvýšená bezpečnostní opatření v Praze z října roku 2006, kde byl slaven Židovský Nový rok, tzv. Roš hašana, s letopočtem 5767. Na dvoudenní v podstatě veselý svátek Roš hašana, podle tradice navazuje týdenní pokání, a to až ke Dni smíření, hebrejsky Jom kipur (2.10.2006). Židovský kalendář má za počátek mytické stvoření světa v roce 3761 před začátkem křesťanského letopočtu. Podle islámského kalendáře máme zase teprve rok 1427. (rok jedna započal v roce 622 n.l.). Pokud má být stát připraven vypořádat se

⁴³ MENDEL, Miloš. *Džihád*. Atlantis, Brno 2010, ISBN 978-80-71058-316-0, s. 25

⁴⁴ MENDEL, Miloš. *Džihád*, Atlantis, Brno 2010, ISBN 978-80-71058-316-0, s. 25

s hrozbou terorismu a extrémismu v souvislosti s náboženským fundamentalismem, je nutné, aby byly známy hlavní principy nejrozšířenějších náboženství a jejich svátky. Právě v tyto svátky se musí bezpečnostní složky zaměřit na ochranu života a majetků občanů nacházejících se při oslavách těchto svátků. Níže je uveden základní výčet těchto svátků a stručný obsah daného náboženství.⁴⁵

1.5.1 Judaismus

Purim (únor až březen). Karnevalový svátek, kterým se oslavuje příběh Ester. Pascha nebo pesach (březen až duben) Připomíná se exodus židů z Egypta. Je to hlavní svátek židovského kalendáře, který trvá osm dní, přičemž první a poslední den jsou svaté dny. Připomíná se noc, kdy anděl smrti přešel přes domovy židů, a podává se židovské velikonoční jídlo (seder) jako symbol posledního jídla, které židé jedli v otroctví. Šavú ož neboli letnice (květen až červen) Oslavuje se událost, při níž bůh předal Mojžíšovi fóru na hoře Sinaj. Roš ha-šanah (září až říjen). Židovský Nový rok. Obvykle se tráví v synagoze. Každé ráno se troubí na šofar (beraní roh) jako volání po obnově duchovní bdělosti a připomínka špatných činů, kterých se věřící dopustil v uplynulém roce.⁴⁶

Jom Kippur (září až říjen) Den smíření, který zahrnuje půst a absenci všech radostí po dobu 25 hodin.⁴⁷

Sukot (září až říjen). Sedmidenní svátky připomínají 40 let, které židé strávili v poušti. Rodiny si staví dočasné přístřešky (suky) symbolizující úkryty, které si starozákonní židé budovali v těch dobách a v období sklizně.⁴⁸

Chanuka (prosinec). Chanuka znamená oddanost a celý tento svátek je vyjádřením odhodlanosti židů naplňovat náboženské a lidské ideály. Tento svátek má také historický význam, neboť připomíná vrácení chrámu v Jeruzalémě židům po jeho znesvěcení cizinci. Judaismus – svatá kniha. Nejdůležitější knihou pro Judaismus je Tanach neboli Bible. Jedná

⁴⁵ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extrémismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.18.

⁴⁶ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extrémismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.18.

⁴⁷ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extrémismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.19.

⁴⁸ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extrémismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.19.

se o zkratku tří částí, na které se Bible dělí. Jsou to Tóra (Zákon), Neviim (Proroci) a Chtuvim (Spisy).⁴⁹

Za nejdůležitější je považována Tóra. Někdy se tak označuje pět knih Mojžišových, někdy se slovo Tóra používá pro celou hebrejskou Bibli. Judaismus zdůrazňuje, že Bůh ukáže svou milost Izraeli, pokud bude zachovávat Boží zákon. Spasení ale není jen na základě dobrých skutků vyplývajících ze zákona, ale též na základě pokání - tedy lítosti nad svými hříchy.⁵⁰

1.5.2 Křesťanství

Svatá kniha – Bible Svátá. Kniha společných modliteb. Nejdůležitějším textem křesťanství je bible, jejíž název pochází ze starého řeckého slova pro "knihy". Bible byla napsána během asi jednoho tisíce let v různých stylech a jazycích (vycházejících z hebrejštiny a řečtiny). Současné podoby nabyly v roce 397 našeho letopočtu.

Křesťanské svátky oslavují život Ježíše Krista.

- Advent. Období přípravy na Vánoce a na začátek církevního roku.
- Vánoce. (25. prosince) Oslava Ježíšova narození.
- Velikonoce. Datum Velikonoc se každý rok mění podle výpočtu pojeného s úplňkem, a proto se svátky vztahující se k Velikonocím také mění.
- Půst. Čtyřicetidenní příprava na Velikonoce, jež odpovídá 40 dnům, které Ježíš strávil v poušti předtím, než zahájil svá veřejná kázání.
- Květná neděle. První den svatého týdne před Velikonocemi. Označuje den, kdy Ježíš přijel do Jeruzaléma a byl přivítán davy, které ho zdravily palmovými listy.
- Velký pátek. Slavnostní připomínka Ježíšovy smrti na kříži.
- Boží hod velikonoční. Hlavní křesťanský svátek oslavující vzkříšení Ježíše.
- Nanebevstoupení Páně. Oslava vystoupení Ježíše na nebesa 40 dní po Velikonocích.

⁴⁹ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.19.

⁵⁰ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.19,

- Svatodušní svátky/Svatodušní neděle. Oslava dne, kdy bůh seslal na apoštoly Ducha svatého, 10 dní po Ježíšově nanebevstoupení.
- Svátek nejsvatější Trojice. První neděle po svatodušních svátcích oslavující Nejsvatější Trojici.⁵¹

1.5.3 Islám

Islám - Islámské náboženství (v překladu odevzdání se do vůle Boží) . Vznik okolo roku 622 n.l. kdy působil Prorok Mohamed. Uvádí se, že má až miliardu věřících. Na rozdíl od křesťanství nemá žádné vysvěcené kněze, duchovní pastýři jsou laici uznávaní pro své morální a intelektuální kvality. Mohamedova nauka je dána v Koránu. Devadesát procent muslimů jsou sunité (ortodoxní) a nejznámější menšinou jsou šiité (přívěrčenci). Rozdíl je v tom, že sunité se řídí výroky Proroka Mohameda zaznamenanými jako hadíthy (tradice) a šiité jsou přesvědčeni o božské neomylnosti každého, kdo je jejich současným vůdcem (imánem). Oporou šiitů je Irán (100%) a Irák (55%). Fundamentalisté jsou šiitská sekta, která hlásá absolutní oddanost koránu, jak jej interpretoval poslední ajatolláh Chomejní. Ten mimo jiné uvedl, že se veškerý islám, popřípadě celý svět musí podrobit vůli Alláhově a dosažení tohoto cíle má být za předpokladu, že všechny vlády včetně muslimských jsou nelegitimní, neboť nejsou založeny na bezpodmínečné podřízenosti Alláhovi, respektive Chmejnimu, je nepředstavitelná jakákoliv koexistence muslimské a světské vlády. Je povinností trestat smrtí všechny provinilce islámu po celém světě, zvláště islámské kacíře.⁵²

- Ramadán. Ramadán je devátý měsíc islámského lunárního kalendáře a jeho začátek závisí na okamžiku zpozorování nového měsíce. Ramadán byl měsícem, ve kterém byly proroku Muhammadovi zjeveny první verše svatého koránu. Muslimové se za bílého dne postí po dobu všech 29 nebo 30 dní tohoto měsíce. Pro muslimy je to doba, kdy se snaží více si uvědomit sílu Alláha a kdy praktikují sebekontrolu.

⁵¹ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.21.

⁵² ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.21-22.

- Svátek íd al-fitr označuje konec Ramadánu.
- Hadždž. Je to každoroční pouť do Mekky, která se vykonává mezi sedmým a třináctým dnem měsíce dhú'el-hidždža, dvanáctého měsíce islámského lunárního kalendáře. Jak přikázal Alláh, pouť je povinná pro každého dospělého muslima, který ji musí vykonat alespoň jednou ve svém životě. Pouť vede z Mekky do Arafátu, do Muzdalify, do Mína zpět do Mekky. Hadždž je cesta individuální sebeobnovy, inspirovaná oddaností všemocnému Alláhovi a uvědoměním si jeho všemocnosti. Svátek íd al-adhá vyznačuje konec pouti hadždž.⁵³

Islám – Svatá kniha. Korán, doslovný překlad názvu "al-kur'án" označujícího islámský svatý text je "to, co má být recitováno". Muslimové věří, že korán je kalám Alláh (slovo boží), jak bylo zjeováno proroku Muhammadovi po dobu 22 let prostřednictvím anděla Džibríla (Gabriela). Muslimové věří, že do Muhammadovi smrti (632 n. l.) byl zjeven celý text koránu. Hlavními tématy koránu jsou: bůh a monoteismus (tawhíd); jiné "duchovní" bytosti jako andělé, satan, džinové; proroci boží, které bůh seslal lidstvu jako "varovatele"; poslední soud a posmrtný život; život muslimské komunity, včetně liturgických, sociálních a právních témat. Korán je islámská primární teologická a právní autorita.⁵⁴

Úvod do Islámského kalendáře

Islámský kalendář byl zaveden chalífou Umarem roku 637. Jeho počátek byl stanoven na rok 622 (hidžra). Islámský kalendář je lunárním kalendářem. Má 12 měsíců, o délce střídavě 30 a 29 dnů. Jeho rok má tedy 354 dnů a je o 11 dnů kratší než rok Gregoriánského kalendáře. Oba kalendáře se tak vůči sobě pohybují. Přibližně jednou za 33 let se rozdíl mezi letopočty sníží o jeden rok. Měsíce v Islámském kalendáři jsou.⁵⁵

⁵³ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.22.

⁵⁴ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.22.

⁵⁵ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.22.

- 1) al-muharram,
- 2) safar,
- 3) rabí' al -avval ,
- 4) rabí ath-thání,
- 5) džumádá l-úlá,
- 6) džumádá l-áchira,
- 7) radžab,
- 8) ša'bán,
- 9) ramadán,
- 10) šauvál,
- 11) dhú l-ka'da,
- 12) dhú l-hidždža.⁵⁶

1.5.4 Hinduismus

Liší se od jiných světových náboženství hned v několika směrech. Především nemá zakladatele a dokonce není možno ani zjistit, kdy přesně vznikl. Vyvinul se v průběhu druhé poloviny prvního tisíciletí před Kristem. Slovo “hinduismus” je arabského původu a jeho původním smyslem bylo odlišit na území, která v Indii opanoval islám, místní “nevěřící” od muslimů. V hinduismu neexistuje církev nebo nějaká jí podobná organizace. Hinduismus nekanonizoval žádný soubor svatých písem. Někdy slyšíme hovořit například o Bhagavaghítě jako o hinduistické Bibli, ale to je jen metafora. Je založen na přesvědčení o základní nerovnosti lidí. Podle nich stvořil Stvořitel Brahma hned čtyři lidské bytosti, představitele čtyř společenských stavů – varn – neboli kast, s navzájem zcela odlišnými úkoly a postavením. Určit, co je posvátným textem pro Hinduisty, je složité. Výchozím textem jsou Védy, což jsou spisy, které vznikaly zhruba mezi lety 2000 -500 p.n.l. (Od toho naše věda v původním hinduismu se jednalo o znalost jak uctívat bohy a jak je přimět, aby člověku pomáhali). Jedna z řad komentářů k védám jsou Upanišády. Slovo upanišády obsahuje určitou ideu skrytého

⁵⁶ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.23.

učení. Toto učení se týká především vědomosti o tom, jak dosáhnout vysvobození z pozemské existence, tedy jedná se především o rozpracování učení o převtělování. Asi nejznámější a zároveň nejposvátnějším textem pro Hinduisty je Bhagavaghíta. Jedná se o epos, který obsahuje dialog mezi Kršnou a bojovníkem Ardžunou. V tomto spisu je poprvé v hinduismu pojem osobního boha, kdy tímto bohem Bhagavagíty je Višnu či jeho inkarnace Kršna. Cílem átmanu – tedy lidského jedince je, aby se jeho duše navrátila ke svému původnímu zdroji – k brahma. Pokud se toto nestane, je átman odsouzen k tomu, aby po smrti pokračoval v jiných tělech v koloběhu stále nových reinkarnací.⁵⁷

Důležitým učením hinduismu je zákon karmanu – tedy učení o odplatě. Jde o to, že celková kvalita skutků, které člověk během své pozemské existence dělal je v okamžiku fyzické smrti rozhodující v jaké podobě se znovu narodí, do jakého tvora se přestěhuje jeho átman. Karmanový zákon je pojímán jako neúprosný řád, který trestá každé zlo a odměňuje každé dobro. Čím lepší skutky člověk v životě konal, tím hodnotnější a radostnější bude jeho znovuzrození, neboť každý čin přináší své ovoce odpovídající jeho kvalitě.⁵⁸

1.5.5 Buddhismus

Počátkem buddhismu je působení Gotamy zvaného Buddha (Probuzený). Přesné časové údaje však nejsou ustáleny, ale Buddhův život se nejčastěji klade do druhé poloviny 6. stol. př. Kr. Podle ustálené legendy s historickými kořeny se měl narodit na dvoře lokálního knížete ve městě Kapilavastu na severu indického poloostrova. Když jednou, jako mladý dospělý člověk, opustil palác, poznal za jeho hranicemi různé formy utrpení, jehož byl do té doby ušetřen, a rozhodl hledat pro sebe i pro jiné bytosti cestu z koloběhu životů, který je zároveň koloběhem strasti. Cesta, již mu ukázali hinduističtí asketové, ho nedovedla k cíli. Postupoval pak vlastní cestou, jež bývá označována za umírněnou či střední, a dospěl k probuzení (bodhi). Tato událost bývá někdy také nepřesně interpretována jako osvícení. Poznání, k němuž došel, sděloval pak všem, kteří

⁵⁷ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.23-24.

⁵⁸ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.23-24.

byli ochotní poslouchat. Tak vytvořil kolem sebe okruh žáků, kteří se vzdali všeho, aby dospěli k cíli, mnichů, respektive lidí, kteří na sebe vzali v té či oné míře mnišské závazky. Toto společenství se jmenuje Sangha. Nauka a praxe, již Buddha lidstvu přinesl, se v buddhistickém světě označují výrazem Dharma (resp. Dhamma) - zákon, řád. Buddhovo učení je zaznamenáno v tzv. Tipitakách tedy Třech koších. Základy buddhistického učení formulují "čtyři posvátné pravdy", které vyložil Buddha.⁵⁹

1.6 Islámský fundamentalismus

Fenomén islámu po staletí ohrožoval jihovýchodní Evropské hranice. Muslimská tradice vychází z pojetí dvou území. Území míru je již pod vlivem islámu a území války (daral-harb), kde ještě islám není. Na území války je povoleno násilné šíření islámu. Poprvé se o tom, že si křesťané a židé zvolili špatnou cestu, zmiňuje prorok Muhammad, který umírá v roce 632 a zanechává v ústní podobě sbírku textů (Korán). Je v něm znát inspiraci židovstvím a křesťanstvím upraveném na arabské podmínky.⁶⁰

Pět pilířů islámské víry:

- šaháda – vyznání víry,
- motlitba – salát,
- almužna – zakát,
- půst – sawm,
- pouť do Mekky – hadždž
- dodatková zásada svatý boj - džihád.⁶¹

⁵⁹ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.24.

⁶⁰ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.25.

⁶¹ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.25.

Fundamentalismus – význam pojmu (z latinského fundamentum - základ) je urputné lpění na základních principech. Je protikladem modernismu. Nejčastěji je užíván ve spojitosti s náboženstvím, kde označuje směry, vyžadující doslovný výklad základních knih a jejich aplikaci do života. Bývá spojen s přesvědčením o absolutnosti vlastní pravdy, provázeným netolerancí k odlišným názorům. Bývá hnutím nejkonzervativnějších náboženských skupin, často přerůstající u některých náboženství do podoby teroristických aktů. Vzhledem k pozornosti věnované v poslední době všemu islámskému a arabskému, nelze vyslovit striktní spojení slova fundamentalistický a filozofie teroristů z Al - Kajdy. Tento název je sice aplikován jako označení s děním navazujícím na útoky z 11. září. Pojem fundamentalistický vyjadřuje tedy „návrat k základům“ Ti, kteří odpalují bomby ve vlacích a autobusech a v nákupních centrech se však nevracejí k základům islámu. Vytvářejí vlastní učení a pasážemi z Koránu ospravedlňují zpětně svou válku. Fundamentalismus nalezneme ve všech náboženstvích, například křesťanští mniši v uzavřených řádech, vyznávající chudobu, odříkání, zdrženlivost a poslušnost, to jsou také fundamentalisté. Asketové (fundamentalisté) se vyskytují ve všech náboženstvích, ale nikdo neprosazuje masové vraždění. Touha vrátit se k základům neznamená terorismus, protože v žádném náboženství včetně islámu základní účelní neprosazuje masové vraždy. Je tedy otázka jak nazvat současné teroristy. Džihádisty? I toto není přesné označení. Džihád existuje, ale má přesná pravidla. Buď se jedná o osobní boj v nitru člověka, který chce být lepším muslimem, to je však zcela neagresivní. Druhá varianta džihádu znamená skutečnou svatou válku, ozbrojenou obranu islámu. K tomu se hlásí teroristé, některá pravidla však úmyslně z textu Koránu vynechávají. Skutečný džihád může vyhlásit jedině legitimní koránská autorita a ověřenou a přijatou pověstí. Tou nebyl Bin Ládín a jeho přívrženci. I kdyby Západ skutečně napadl, poškodil a ponížil islám, a tedy všechny muslimy, pravidla zůstávají v platnosti a Korán je v tomto směru naprosto striktní. Je zakázáno napadat a zabíjet ty, kteří se nebrání a nic neudělali. Je zakázáno brát rukojmí a je zakázáno týrat, mučit a zabíjet vězně.⁶²

⁶² KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996; ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0 s.88 – 89.

Teroristé z Al-Kajdy toto všechno však dělají denně. Je také zajímavé, že ve své válce zabili více muslimů než křesťanů a židů. Teroristy z Al- Kajdy lze tedy nazývat maximálně „*Noví džihádisté*“, protože vymysleli nesvatou válku mimo zákony svatého Koránu. Pravý džihád totiž není brutální. Nesprávný je také výklad, při kterém se pumoví atentátníci – sebevrazi obětují. V rámci džihádu je možné zemřít jako šahíd, neboli mučedník, bojující za islám v oprávněně vyhlášeném džihádu. Jasná jsou však i zde Koránem stanovená pravidla. Bojovník nesmí zemřít vlastní rukou, ani když se přihlásil do akce, z níž není návratu. Bojovník nesmí znát čas a místo své smrti. Sebevražda je islámem výslovně zapovězena. Mohamed za svého života rezolutně odmítl požehnat tělu sebevraha, i když tento muž ukončil svůj život, aby se vyhnul otupující agonii své nemoci. Ti, kteří spáchají masovou sebevraždu nevinných a zároveň sebevraždu, skončí podle Koránu v pekle a nikoliv v ráji a společnost jim tam budou dělat falešní kazatelé Al- Kajdy a jejich imánové.⁶³

⁶³ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.27.

1.7 Nejznámější útoky teroristů

V této části autor uvádí několik příkladů největších teroristických útoků, které jsou jen malou částí všech teroristických útoků, které byly spáchány v uplynulých letech.

- 11. září 2001 - Skupina radikálů z Al-Kajdy zaútočila unesenými letadly na mrakodrapy Světového obchodního centra v New Yorku a washingtonský Pentagon. Zemřelo přibližně tři tisíce lidí.
- 12. října 2002 - Při atentátech na indonésském ostrově Bali přišlo o život 202 lidí, převážně západních turistů. Útoky si připsala regionální islamistická organizace Džamíja Islamíja, údajně napojená na Al-Kajdu.
- 16. května 2003 - Sebevražedný atentát v marocké Casablance si vyžádal smrt 45 lidí. Dalších sedmdesát bylo zraněno. Za útoky zřejmě stála Al-Kajda.
- 19. srpna 2003 - Sebevrah v autě plném výbušnin zaútočil na sídlo OSN v Bagdádu. Mezi 22 mrtvými byl i zástupce generálního tajemníka OSN Sérgio de Mello. Sto zraněných rozvezli záchranáři do nemocnic. K útoku se přihlásily tři organizace.
- 29. srpna 2003 - Pumový útok před mešitou v posvátném šíitském městě Nadžaf zabil 124 lidí. Dalších 200 zranil. V policejní síti uvízlo 19 lidí, kteří se přiznali k napojení na Al-Kajdu.
- 20. listopadu 2003 - Dva útoky na britský konzulát a banku HSBC v Istanbulu si vyžádaly 25 mrtvých a 390 zraněných. Anonymně se k nim přihlásila Al-Kajda a turečtí islamisté z Fronty velkých východních islámských nájezdníků.
- 2. března 2004 - Série deseti sebevražedných protišíitských atentátů v Bagdádu a Karbale během svátku ašúra: 170-180 mrtvých a na 550 zraněných; podle USA měl útoky na svědomí činitel Al-Kajdy, Jordánec Abú Músá Zarkáví.

- 11. března 2004 - Série explozí, která otřásla třemi nádražími v centru Madridu, měla na svědomí 191 mrtvých a přes 1500 zraněných. K činu se údajně přihlásila Al-Kajda.⁶⁴
- 7. října 2004 - Při třech útocích v letoviscích na egyptském pobřeží Rudého moře přišlo o život nejméně 34 lidí a přes 100 bylo zraněno. Atentáty jsou připisovány skupině z okruhu Al-Kajdy.
- 28. února 2005 - Exploze auta naplněného výbušninou ve irácké Hille: nejméně 125 mrtvých a 147 zraněných. Šlo o nejkrvavější jednotlivý útok v zemi od pádu Saddáma Husajna. Zodpovědnost za masakr na sebe vzala irácká Al-Kajda Abú Músy Zarkáviho.
- 7. července 2005 - Série čtyř bombových útoků zasáhla Londýn a zabila 52 lidí a na 700 zranila. K útokům se přihlásily dvě organizace napojené na Al-Kajdu. Pozdější vyšetřování spojení útočníků s Al-Kajdou nepotvrdilo.
- 23. července 2005 - Exploze v egyptském letovisku Šarm aš-Šajch si vyžádaly 88 mrtvých, včetně jednoho Čecha, a přes 200 zraněných. K útokům se měla údajně přihlásit jedna z odnoží Al-Kajdy.
- 9. listopadu 2005 - Na 60 lidí přišlo o život a přes 100 dalších bylo zraněno při sebevražedných útocích na tři luxusní hotely v jordánském Ammánu. Zabíjeli teroristé vůdce irácké Al-Kajdy Zarkáviho.
- 24. dubna 2006 - Tři výbuchy otřásl egyptským letoviskem Daháb. O život přišlo 23 lidí, dalších 150 museli ošetřit záchranáři. K explozím se přihlásila sinajská teroristická skupina, která náleží k Al-Kajdě.
- 6. listopad 2007 – Sebevražedný atentát namířený proti poslanecké delegaci na severu Afghánistánu. O život přišlo 80 lidí, z toho 60 dětí a další desítky utrpěly zranění.

⁶⁴ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0 s.148..

- 20. září 2008 – sebevražedný útok na hotel Marriott v Islamabadu si vyžádal 53 obětí, mezi oběťmi byl i český velvyslanec v Pakistánu Ivo Žďárek.
- 28. října 2009 – Přes 115 obětí si vyžádaly útoky na tržišti v Peševáru a na ubytovnu používán OSN v centru Kábulu.
- 28. května 2010 – 102 mrtvých a stovku zraněných si vyžádal dvojí sebevražedný útok v horské oblasti Mohmand na severozápadě Pakistánu. Většina obětí byli uprchlíci čekající na humanitární pomoc.
- 10. ledna 2013 – Na 125 obětí a přes 200 zraněných si vyžádaly teroristické útoky ve městě Kvéta a Mingora v Pakistánu. Přihlásili se k němu radikální sunnitě.
- 6. července 2013 – Ozbrojenci islamistické organizace Boko Haram zabili při útoku na internátní školu v severovýchodní Nigérii 41 žáků a jejich učitele.
- 16. prosince 2014 – Při útoku bojovníků Talibanu na školu v pakistánském městě Peševár zahynulo 141 lidí z toho 84 žáků.⁶⁵

1.7.1 Výběr útoků islámských teroristů v Evropě:

- 11. března 2004 – Po sérii pumových útoků v Madridu zemřelo 191 lidí a na 1 500 dalších bylo zraněno. Sedm teroristů, včetně údajného šéfa atentátníků Maročana Džamála Ahmidama, spáchalo sebevraždu v dubnu téhož roku při zátahu policistů na jejich úkryt na předměstí Madridu.
- 7. července 2005 – Série čtyř pumových útoků v centru Londýna si vyžádala 56 mrtvých a na 700 zraněných; tři bomby explodovaly v metru, čtvrtý výbuch byl v dvoupatrovém autobusu. K útokům se přihlásily dvě islamistické skupiny napojené na al-Káidu.

⁶⁵ ŠČUREK, Radomír. *Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin*. VŠB – TU Ostrava, 2007, s.27-29.

- 31. července 2006 – Na hlavním nádraží v Kolíně nad Rýnem umístili dva muži výbušniny v zavazadlech do regionálních vlaků směřujících do Dortmundu a Koblence. Časové nálože ale selhaly.
- 1. ledna 2010 – Dánští policisté zmařili pokus muže ze Somálska zabít autora jedné z kontroverzních karikatur proroka Mohameda, kreslíře Kurta Westergaarda.
- 4. března 2010 – Čtyři členové takzvané Sauerlandské islamistické skupiny, kteří plánovali v roce 2007 útoky na americké vojáky v Německu, byli odsouzeni k pěti až dvanácti letům vězení.
- 11. prosince 2010 – Při dvou explozích na nákupní třídě v centru Stockholmu zahynul sebevražedný atentátník, švédský občan arabského původu. V e-mailu zaslaném před činem policii zdůvodnil své jednání tím, že Švédsko chrání kontroverzního karikaturistu Larse Vilkse a vojensky se angažuje v Afghánistánu.
- 24. ledna 2011 – Sebevražedný útočník odpálil nálož na moskevském letišti Domodědovo. Při útoku zemřelo 37 lidí a 180 jich bylo zraněno. Útok se přičítá severokavkazským atentátníkům.
- 2. března 2011 – Kosovský Albánec v americkém vojenském autobuse na letišti ve Frankfurtu nad Mohanem zastřelil dva vojáky a další dva vážně zranil.
- 30. prosince 2013 – Exploze bomb na nádraží a v trolejbusu v ruském Volgogradu si vyžádaly 34 obětí. Atentáty jsou přičítány severokavkazským extremistům.
- 24. května 2014 – Při střelbě v židovském muzeu v centru Bruselu byli zabiti tři lidé a další člověk utrpěl vážná zranění, kterým později podlehl. Nedlouho po činu byl zadržen útočník, Francouz arabského původu.

1.8 Aktuální projevy islamistického terorismu

Islamistický terorismus není na ústupu. Je stále reprezentován Al Kajdou a Taliby v Pákistánu a Afghánistánu, Al Kajdou Arabského poloostrova v Jemenu či Boko Haram v Nigérii a Mali a nyní i skupinami z těchto i dalších zemí, jako například Hamás a Hizballáh z Libanonu v Sýrii, nemluvě pochopitelně o oddílech Al-Šabábu v Somálsku, kde byly sice vyhnány z měst africkými jednotkami AMISON, včetně Keni, a místní armádou, ale nebyly poraženy.

Islamistický terorismus se podařilo sice do značné míry eliminovat v Afghánistánu, ale jeho vůdcové přesídlili do Pákistánu, kde ve jménu zvrácené ideologie bojují přes hranici dál a útočí i na místní civilisty, jako v pohraničním Pešaváru, kde sebevražední útočníci nejnověji zabili desítky křesťanů, vycházejících po bohoslužbě z kostela. Útoky amerických bezpilotních letounů sice zneškodnily řadu teroristických vůdců v Pákistánu i v Jemenu a obyvatelé Afghánistánu i pákistánského pohraničí začínají mít místní teroristické krutovlády dost, ale fenomén terorismu opravdu poražen není, a dokonce dál hrozí i Evropě, která podléhá defetismu a na svou obranu je kvůli udržení relativního blahobytu ochotná vydávat populisticky stále méně. Důkazem hrozby je třeba nejnovější zadržení dvou Britů, bratří Mohameda a Hamzy Nawazových, v britském přístavu Dover, právě obviněných z účasti na teroristickém výcviku v Sýrii. Co chystali, se zatím neví, takže, ostražitost je na místě.

Ani Česko nezaostalo za východním Německem, když vzniká hnutí podobné antiislámské Pegidě s názvem Islám v České republice nechceme. Široké veřejnosti se představilo při demonstraci na Hradčanském náměstí v Praze a zatím je na vzestupu. Vychází z jednoduchého postoje. Islám jako náboženství znamená nebezpečí pro evropskou křesťanskou civilizaci, a pokud se nebudeme bránit všemi prostředky, pak podlehneme. Proto musíme zabránit, aby se tu vůbec objevili uprchlíci ze zemí, kde je islám převládajícím náboženstvím. To samozřejmě platí také pro syrské uprchlíky před Islámským státem, protože kdo ví, vzhledem ke své muslimské víře jsou také potenciální teroristé. Přesto je nepochybným faktem, že se při současném terorismu o oddělené kriminální skutky nejedná.

Teroristé, kteří jsou zpravidla narozeni v Evropě, jsou verbováni ke svaté válce náboženskými kazateli, jsou cvičeni na území kontrolovanými Islámským státem nebo Al-Káidou a posíláni provést úkoly, které jsou součástí strategie radikálních islamistů. Na druhé straně je jisté, že islámský teror podporuje jen menšina muslimů. Pro zjednodušení je možné říci, že hlavním rizikem je muslimské hnutí salafistů. Například v Německu, kde podle různých odhadů žije 3-5 milionů muslimů, je za islamisty považováno 43 tisíc lidí, z toho sedm tisíc jsou salafisté.

Více než pět set německých muslimů bojuje v Sýrii za Islámský stát, z toho byl zabit každý pátý. Dvě stě bojovníků Islámského státu se mezitím vrátilo do Německa. Příznivci násilného řešení a jejich sympatizanti tak tvoří procento muslimského obyvatelstva. To samozřejmě nejde podceňovat, zvláště když všechny zmíněné počty rostou, o válku civilizací se však nejedná. Frankfurter Allgemeine Zeitung nabídl střízlivý popis, čeho se vlastně máme bát. Prý se opakuje historie, kterou popsal filozof Karl Popper v knize „*Otevřená společnost a její nepřátelé*“.

Evropa je otevřená společnost se všemi nejistotami a pochybnostmi a tradičně má nepřátele, kteří chtějí vrátit vývoj do minulosti, v zásadě do kmenové společnosti, kde jsou jasná pravidla a jasný vůdce. A každý, kdo se brání návratu do minulosti, je nepřítel, kterého je třeba bez milosti zlikvidovat. Evropě tedy hrozí cílevědomý a brutální nepřítel s jednotnou ideologií, nekryje se však s islámem. Dokonce se dá říct, že nepřáteli otevřené společnosti, byť méně nebezpečnými, jsou také radikální antiislamisté.

Pokud chtějí teroristé skutečně provést podobný útok jako na pařížskou redakci časopisu Charlie Hebdo, mají k dispozici bezpočet cílů, které žádný stát na světě není schopen ochránit. Mohou si vybrat spoustu variant a obvykle si zvolí ten nejslabší, nejméně chráněný cíl. Útok na redakci nepřežilo nejméně 12 lidí, pachatelé jsou na útěku. Bezpečnostní opatření zpřísnilo vedle Francie i několik dalších západních zemí.

V Paříži po útoku nastoupila bezpečnostní opatření na zřejmě nejvyšší úrovni, jaké je Francie schopna. Omezují se některé aktivity, kontrolují se lidé, prohlížejí se videozáznamy, procházejí se analýzy incidentu, vytěžují se agenturní sítě a hledá se jakákoliv stopa. Francouzská policie má nepochybně kontakty i v muslimské komunitě,

ale tím se žádný policejní sbor nebo služba nechlubí. Paříž má navíc výhodu, že je poměrně dobře pokryta kamerami, takže do určité míry lze pohyb pachatelů sledovat. Přesto se je stále nepodařilo vypátrat.

Na možnou hrozbu se připravují i média v jiných zemích

Madridské sídlo španělské mediální skupiny Prisa, do níž patří například deník El País, bylo z bezpečnostních důvodů evakuováno poté, co do něho dorazil podezřelý balíček. Nebylo v něm ale nic nebezpečného. Podezřelé zásilky obdržely také redakce několika dalších novin. Bezpečnostní opatření ztříbila dánská mediální skupina JP/Politikens Hus, jejíž deník Jyllands-Posten v roce 2005 otiskl karikatury proroka Mohameda. Na citlivých místech v Římě byla zpřísněna bezpečnostní opatření, týká se to hlavně redakcí médií. Itálie je ve stavu nejvyšší pohotovosti, ale podle zdrojů ze zpravodajských služeb bezprostřední riziko útoků zemi nehrozí, nejde nicméně vyloučit, že zaútočí takzvaní osamělí vlci.

1.8.1 Islámský stát (IS)

Islámský stát (IS) je radikální sunnitská džihádistická organizace blízká Al-Káidě, která pod názvem Islámský stát v Iráku a v Levantě od roku 2013 působila v Sýrii. Od začátku roku 2014 operuje v Iráku, kde nejprve ovládla část západní provincie Anbár s městy Ramadí a Fallúdža. V půlce června dobyla i Mosul a Tikrít a další města na severu Iráku. Na konci června vyhlásila na dobytých územích chalífát a změnila název na Islámský stát. Chalífou je šéf organizace abú Bakr Bagdádí. Islámský stát v Iráku a v Levantě (ISIL) vznikl v dubnu 2013, jeho kořeny však sahají o více než deset let hlouběji ke skupině Tahvíd a džihád vedené Jordáncem Abú Musou Zarkávím. Ten organizaci původně založil s cílem svrhnout jordánského krále. Po americké invazi do Afghánistánu se ale Zarkáví přesunul do Iráku.⁶⁶

Pod vedením Zarkávího a po americké invazi do Iráku v roce 2003 se Tahvíd a džihád stal hlavním protivníkem spojeneckých sil v sunnitských částech země. Útočil především na irácké bezpečnostní síly, přičemž hojně využíval sebevražedných atentátníků a uplatňoval často taktiku dvojitych atentátů, kdy druhá bomba zabila lidi, kteří se shromáždili na místě první exploze ve snaze pomoci. Unášel však i cizince, které často bez skrupulí zabíjel, Američany Nicka Berga a Eugene Armstronga sťal osobně Zarkáví.

Kladl však i nastražené nálože k cestám a v roce 2004 už vedl partyzánskou válku ve městech, kde jeho muži vybavení automatickými zbraněmi a raketovými granátometry i minomety přepadali policejní stanice a úřední budovy. Útočili i v přísně střežené Zelené zóně v Bagdádu a zavraždili i několik předních iráckých politiků. Mezi terče jejich útoků ale patřili i šiité a zejména jazídové. V roce 2005 se Zarkáví přihlásil k Al-Káidě a skupina se přejmenovala na Al-Káidu v Iráku. Američanům se podařilo Zarkávího v červnu 2006 zabít.⁶⁷

V témže roce ale ustavil jeho nástupce abú Hamza zastřešující Islámský stát v Iráku. Jím vedená Al-Káida v Iráku byla jen jednou ze sedmi salafistických skupin,

⁶⁶ <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil>.

⁶⁷ <http://www.globalsecurity.org>.

kteře sdružoval. Nejsilnější byl Islámský stát v Iráku v době sektářské války v zemi v letech 2006 až 2008. Jeho jádro tvořili ostřílení bojovníci Al-Káidy v Iráku, mezi nimiž bylo i hodně cizinců. Museli ale čelit nové americké taktice postupného čištění území za využití místních milic, které měly mezi 65 000 až 80 000 lidmi. Sunnitští radikálové ještě před odchodem spojeneckých sil z Iráku značně zeslábli a v prvních letech svobodného Iráku nebyli příliš aktivní. Útočit začali až v letech 2012 a 2013, kdy se v Iráku znovu rozhořel sektářský konflikt, daný i neochotou iráckého premiéra Núrího Málíkího spolupracovat více s umírněnými sunnity a Kurdy, neboť se snažil centralizovat moc ve svých rukou.

Islámský stát v Iráku a v Levantě

Islámský stát v Iráku od roku 2010 vede abú Bakr Bagdádí. Ten loni v dubnu oznámil, že se ISI spojuje pod novým názvem ISIL (Islámský stát v Iráku a v Levantě, někdy označovaný za Islámský stát v Iráku a Sýrii) s frontou An-Nusra, která bojuje v Sýrii. An-Nusra to ale odmítla a rozhodla se nadále působit sama, což bylo dáno i špatnou pověstí ISIL, prosazujícího bez skrupulí nejtvrďší podobu islámského práva šaría.

ISIL se nepodřídil požadavku šéfa Al-Káidy Ajmána Zavahrího, aby svou působnost omezil na Irák a pole v Sýrii uvolnil An-Nusře, která je jediným zástupcem Al-Káidy v Sýrii.

Po rozporech mezi frontou An-Nusra začal ISIL ztrácet své pozice v Sýrii, kde čelil tlaku spojených sekulárních i umírněnějších islamistických organizací kvůli své krutosti, únosům a zabíjení civilistů i členů soupeřících skupin. Drží se především v okolí Rakky. V Sýrii je považován za jednu z nejlépe organizovaných sil, která dokázala porážet syrskou armádu. Na konci prosince 2013 ISIL společně se členy dalších skupin získal kontrolu nad iráckým městem Fallúdža a částečně nad nedalekým Ramádí v provincii Anbár. Několik měsíců působí v provincii Ninive, od 9. června ovládá hlavní části Mosulu. Poté pokračoval v postupu, ovládl Tikrít. Po těžkých bojích získal i Bajdží, kde jsou rafinérie, na konci června pak upevnil své pozice, když se mu podařilo obsadit Kajm na hranicích Sýrie a Iráku. Hned poté dobyl a Rutbu na silnici z Bagdádu do Ammánu a města Ana a Ráva.

Podle analytické organizace Brookings Institution v Iráku za Islámský stát bojuje 5000 až 6000 lidí, o tisíc víc pak v Sýrii. Bojovníci v Sýrii jsou většinou Syřané, jejich veliteli jsou pak cizinci, často z Iráku, Čečenska a Afghánistánu. V Iráku bojují hlavně Iráčané.

Podle francouzského odborníka na Blízký východ Romaina Cailleta skupina volí jako velitele bojových operací především Iráčany a Libyjce, za duchovní vůdce pak vybírá lidi ze Saúdské Arábie a Tuniska. Za IS bojuje i několik set lidí hovořících francouzsky, kromě Francouzů jsou to Belgičané a lidé ze severní Afriky.

IS za sebou nemá podporu žádného státu a je závislý na darech jednotlivců. Většina z nich pochází ze zemí Perského zálivu. V Iráku se opírá o některé místní kmenové vůdce.

Postup v Iráku mu ale zajistil značné prostředky. Už na začátku roku 2014 získal peníze z bank ve Fallúdzi a v červnu získal po dobytí Mosulu a dalších měst nejméně 500 miliard iráckých dinárů (8,7 miliardy korun). Islámský stát navíc na svých územích vybírá daně, platí za například za průjezd kamiónů. Platit mu musejí i křesťané.⁶⁸

1.8.2 Útok na redakci deníku CHARLIE HEBDO

Od 60. let 20. století narůstá v evropských zemích, jako je Francie a Německo, velikost muslimské populace. V době útoku již počet muslimů žijících ve Francii přesáhl 5 milionů. Napětí mezi etnickými Francouzi a přistěhovalci často vnímanými jako odpadlíci se následkem útoku vyostřilo.

Charlie Hebdo je magazín publikující komiksy, reportáže, fejetony a vtípy. Je silně protináboženský a levicově orientovaný. Terčem jeho vtípů bývá krajní pravice, katolictví, islám, judaismus, politika, kultura. Začal vycházet v roce 1969. V roce 1981 byl zrušen a v roce 1992 opět obnoven.

⁶⁸ <http://www.en.wikipedia.org/wiki/Terrorism>.

Články a kresby časopisu byly už v minulosti značně kontroverzní. Jedno z vydání v roce 2011 např. neslo titul Šaría Hebdo s karikaturou proroka Mohameda, což mělo za následek mimo jiné napadení jejich webové stránky a vypálení tehdejšího sídla redakce neznámými pachateli. V následujícím roce vydal několik dalších karikatur proroka včetně jeho nahých kreseb. Ty přišly jako reakce na sérii útoků na americké ambasády na Středním východě. Po výhrůžkách, které přišly od různých radikálních islamistů, byla francouzská vláda nucena evakuovat své ambasády ve dvaceti muslimských zemích a sídlo magazínu hlídali policisté. Jeden policista sloužil jako osobní strážce šéfredaktora Stéphane Charbonniera, který byl od roku 2013 na černé listině al-Kajdy. Vstup do budovy, kde se redakce nacházela, byl chráněn zakódovanými bezpečnostními dveřmi.

Sedmého ledna 2015, byla pracovnice časopisu Corinne Rey při návratu do redakce napadena dvěma ozbrojenými muži a donucena zadat bezpečnostní kód. Tak vnikli útočníci do budovy a začali střílet v redakci časopisu, kde zabili 12 a zranili 10 lidí. Mezi mrtvými jsou také dva policisté, z nichž jeden, strážník Ahmed Merabet, byl muslimského vyznání. Útočníci byli ozbrojeni útočnými puškami AK-47, brokovnicemi a granátometem. Během palby, křičeli hesla typu Pomstili jsme proroka Mohameda či Allahu Akbar (Alláh je veliký).

Střelci utekli v připraveném autě, které řídil další muž, směrem na Porte de Pantin. Tam odcizili druhé auto a pokračovali v útěku směrem na sever Francie. Po útočnicích pátraly francouzské ozbrojené složky.

Den po útoku zabil útočník vyzbrojený automatickou puškou v Montrouge na jižním předměstí Paříže neozbrojenou policistku a dalšího člověka vážně zranil. Policie později prohlásila, že útočník patřil ke stejné skupině jako bratři Kouachiovi, konkrétně jde o jemenskou pobočku al-Kajdy.⁶⁹

⁶⁹ http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Islámský_stát.

2. EU A JEJÍ BEZPEČNOSTNÍ A STRATEGICKÁ KULTURA

2.1 Historické faktory tvořící se evropské bezpečnostní a strategické kultury

Prvním a také nejdůležitějším historickým faktorem pro Evropu je přesný opak toho, co bylo dlouholetou výhodou USA. Na rozdíl od USA, Evropa není nezranitelná, naopak byla dějištěm mnoha velkých ničivých válek, které na jejím území proběhly. Po každé z těchto válek se ve větším či menším rozsahu překreslovaly hranice evropských států či soustátí – zanikaly říše, vznikaly nové státy. Zvláště výrazně se to projevilo po skončení 1. světové války, kdy se rozpadly dvě někdejší velké říše, a to Rakousko-Uhersko a Osmanská říše, aby na jejich území vznikla řada nových států, mezi nimiž bylo i Československo. Ale ještě důležitější bylo, že po každé skončené válce se prosadilo nové mezinárodní uspořádání, jehož hlavním cílem bylo odstranit systémové příčiny propukání válek a vytvořit nový systém, který by co možná nejvíc eliminoval příčiny dalších možných válek.⁷⁰

⁷⁰ EICHLER, Jan. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9 s. 125-126.

2.2 Politické faktory tvořící se evropské bezpečnostní a strategické kultury

Politické faktory dělíme:

- dlouhodobě působící faktory – charakteristika politických systémů
- krátkodobě působící faktory - vyprofilovány ve vztahu ke dvěma přelomovým událostem globálního významu (11. září 2001 a k tzv. druhá irácká válka)⁷¹

2.2.1 Násilný rozpad SFRJ a jeho důsledky pro bezpečnostní kulturu EU

Události, v Bosně a v Kosovu jsou mezi politické faktory řazeny proto, že jejich přímými aktéry byli přední evropští státníci, kteří své funkce zastávali i v prvních letech 21. století.

V době bosenské občanské války a zejména pak během kosovské krize se v rámci zemí tehdejší EU vyhranilo několik odlišných přístupů, a to zejména britský, německý a francouzský. Blairova vláda ve Velké Británii na srbského diktátora Miloševiče nahlížela jako na konfrontačního politika, a proto považovala politický a diplomatický nátlak za nedostačující. Za účinné považovala vojenský úder na srbské vojenské a polovojenské síly. Naproti tomu německá strana navrhovala nekonfrontační řešení a francouzská strana prosazovala duální strategii.

Hlavním charakteristickým rysem bezpečnostní kultury EU na samém konci 90. let minulého století byl nesoulad.⁷²

⁷¹ EICHLER, Jan. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011 ISBN 978-80_246-1956-9 s. 130.

³⁹ EICHLER, Jan. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011 ISBN 978-80_246-1956-9 s. 131 -132.

2.2.2 Politické protiteroristické nástroje EU

Politické nástroje přijímají k tomu oprávněné orgány EU, k zajištění celkového zvládnání záležitosti, tak že vytyčují cíle a programové úkoly včetně realizačních možností a prostředků. Tyto nástroje přijímá Evropská Rada nebo Rada EU v součinnosti s jinými orgány EU. Jsou jimi většinou akční plány nebo jiné programy. Mají politickou závaznost, pro orgány EU i ve vztahu k členským státům. Na základě těchto nástrojů vydávají příslušné orgány EU právní akty ES/EU. „Politické dokumenty představují věcný základ pro přijetí konkrétních právních aktů ES/EU.“⁷³

Po 11. září přijala Evropská unie tyto dokumenty – politické nástroje:

1. Základní dokumenty komplexního charakteru

- a) Haagský program s Akčním plánem k jeho provádění
- b) Evropská bezpečnostní strategie

2. Specifické protiteroristické dokumenty

- a) Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid)
- b) Akční plán EU na boj proti terorismu
- c) Prohlášení Rady k útokům v Londýně
- d) Strategie EU na boj proti terorismu s Akčním plánem (2006)
- e) Strategie EU na boj proti radikalizaci a náboru teroristů s Akčním plánem

3. Zvláštní sektorové dokumenty pro oblast civilní ochrany:

- a) Program a solidarita EU (CBRN)
- b) Ochrana kritické infrastruktury proti terorismu⁷⁴

⁷³ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské Unie*. Linde Praha, Praha 2006, s. 213.

⁷⁴ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské Unie*. Linde Praha, Praha 2006, s. 214.

2.2.3 Akční plán boje proti terorismu

Byl přijat 21. září 2001 Evropskou radou na mimořádném zasedání, které se konalo kvůli útokům z 11. září 2001 v USA. Bylo přijato mnoho unijních i komunitárních nástrojů včetně politických. V roce 2004, bylo na zasedání Evropské Rady rozhodnuto o revidování Akčního plánu na boj proti terorismu, a tak Rada EU společně s protiteroristickým koordinátorem EU a komisí přijala 29. listopadu 2004 Akční plán EU na boj proti terorismu, který byl aktualizován. Uvádí se zde, vývoj situace a je určeno sedm strategických cílů Akčního plánu EU na boj proti terorismu:

7 cílů Akčního plánu EU na boj proti terorismu:

- Prohloubit mezinárodní shodu a podpořit mezinárodní snahu bojovat s terorismem, klíčovou roli zde hraje OSN.
- Omezit teroristům přístup k finančním a ekonomickým zdrojům.
- Zesílení kapacity zjišťování, vyšetřování a stíhání teroristů a prevence teroristických útoků mezi orgány EU a členskými státy.
- Ochránit bezpečnost mezinárodní dopravy a zajistit efektivní systém hraniční kontroly.
- Zlepšit možnosti Evropské unie a členských států vypořádat se s následky teroristických útoků.
- Určit faktory, které přispívají k podpoře a (personálnímu posílení terorismu.
- Nasměřovat akce externích vztahů Unie do prioritních třetích zemí, kde musí být posíleny protiteroristické kapacity nebo přijata protiteroristická opatření.⁷⁵

⁷⁵ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské Unie*. Linde Praha, Praha 2006, s. 210 – 212.

2.3 Evropská bezpečnostní strategie

Koncepční a programový dokument, který schválila Evropská rada na úrovni hlav států a vlád 12. prosince 2003. Tuto strategii vypracoval Generální sekretariát Evropské rady ve spolupráci s Evropskou komisí.

Za klíčové bezpečnostní hrozby byly v tomto dokumentu označeny:

- Terorismus
- Proliferace
- Regionální konflikty
- Nefunkční státy

Obsah:

- aktivněji sledovat a prosazovat své bezpečnostní zájmy;
- disponovat dostatečnou vojenskou a civilní kapacitou;
- propojit programy pomoci, propojit na rozvojovou politiku vojenské a civilní kapacity;
- nalézt dostatečné množství zdrojů na financování společné obranné politiky, budování evropských bezpečnostních struktur;
- posílit spolupráci s Ruskem, Japonskem, Čínou, Kanadou a Indií, posílit spolupráci a partnerství v rámci NATO.

2.4 Strategie EU pro boj proti terorismu

Tento dokument byl schválen Radou EU koncem roku 2005, jedná se o ucelenou strategii, která shrnuje aspekty protiteroristické politiky. K tomuto dokumentu se následně přijal Akční plán EU boje proti terorismu. Úvod dokumentu obsahující 41 bodů, uvádí strategický závazek Unie: Boj proti terorismu má být chápán na celosvětové globální úrovni, Evropa se má stát bezpečnějším prostorem, kde se dodržují lidská práva a občané mohou žít v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Evropská unie podotýká, že terorismus je a vždy bude neospravedlnitelným činem a je nutné potrestat viníky. Ve Strategii jsou stanoveny cíle, jak ke stíhání či vyšetřování teroristů, tak k reakci na teroristické útoky a zvládnání jejich následků. Evropská Unie pracuje na budování mezinárodního konsensu, dále podporuje mezinárodní normy pro boj s terorismem, tím, že spolupracuje s OSN a dalšími mezinárodními a regionálními organizacemi, také spolupracuje s partnerskými zeměmi a USA. V obsahu dokumentu jsou představeny tzv. čtyři pilíře, které mají být odpovědí na možné mezinárodní teroristické hrozby.

Jsou to tyto pilíře:

1. Předcházení (prevent)
2. Ochrana (protect)
3. Pronásledování (pursue)
4. Reakce (reskond)⁷⁶

Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů

Na zasedání Evropské rady 17. prosince 2004 bylo odsouhlaseno přijetí strategie pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů. Evropská unie zde uvádí, že k poražení terorismu je nutné zapojení evropské i mimoevropské veřejnosti, především muslimů. Touto strategií potvrzují své odhodlání zabránit aktivitám osob a organizací, jež přivádějí lidi k terorismu. Klade důležitost na to, aby těmito opatřeními nebyla porušena

⁷⁶ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské Unie*. Linde Praha, Praha 2006, s. 232.

základní lidská práva. Na naplnění této strategie se podílejí členské státy, které spolupracují, dále Evropská komise spolu s dalšími orgány EU. Strategie je součástí širší strategie EU v boji proti terorismu. Měl by k ní být připojen Akční plán, který se zaměřoval na preventivní a represivní opatření, důležitými oblastmi by měly být: oblast medií, vzdělávání a integrace.⁷⁷

⁷⁷ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské Unie*. Linde Praha, Praha 2006, s. 236-237.

3. PROTITERORISTICKÁ POLITIKA ČR

Islamismus ve smyslu bezpečnostní hrozby se stal pro oblast střední Evropy poprvé důležitým jevem v šestnáctém století v době turecké expanze. Z dnešního pohledu jsou události této éry důležité proto, že islamisté mohou ze svého pohledu nárokovat zdejší území jako součást prostoru, kde již historicky alespoň načas zakotvili. Specifickou roli přitom může hrát i narůstající význam tureckého islamismu.⁷⁸

Moderní islámská politika v českých zemích má počátky ve třicátých letech dvacátého století, kdy se formuje muslimská obec, a to díky malé obchodní a diplomatické komunitě a několika českým konvertitům. V tomto období se nejednalo o hrozbu. V období protektorátu Čechy a Morava se část konvertovaných muslimů přiklonila ke kolaboraci s nacismem z důvodu protibritských postojů (Británie tehdy byla chápána jako okupační mocnost v arabském prostoru) i obecně příznivým vztahům mezi islamisty a nacisty.⁷⁹

V období komunismu byl postoj i muslimům ambivalentní. Na jednu stranu zde existoval obecný tlak na sekularizaci, na straně druhé se režim snažil spolupracovat s levicově-nacionalistickými režimy a hnutími z arabského i asijského prostoru, jejichž stoupenci zpravidla islám v umírněné formě vyznávali. Těmto umírněným muslimům umožnil studium i výcvik na československém území, represivně však vystupoval proti islamistickým tendencím mezi zahraničními studentskými a obdobnými komunitami v ČSSR, zvláště proti Muslimskému bratrstvu.⁸⁰

Domácí muslimská obec pro režim nepředstavovala zásadní hrozbu, proto ji monitoroval prostřednictvím státní bezpečnosti (která v ní měla i své spolupracovníky) a toleroval její existenci. Nicméně její výraznější rozvoj nepřipustil, což se projevilo

⁷⁸ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

⁷⁹ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

⁸⁰ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

např. odmítáním stavby mešity na československém území, jejíž financování v osmdesátých letech nabízel libyjský vůdce Muammar Kaddáfí.⁸¹

V devadesátých letech se na území ČR různé teroristické skupiny (včetně islamistických) i snažily získat zbraně či zde uskutečňovaly jiné logistické operace. Operovaly zde i zpravodajské služby států z islámského prostoru podporujících terorismus, přičemž předmětem jejich zájmu se stalo vysílání regionálních sekcí Rádia Svobodná Evropa z Prahy. Irácká tajná služba připravovala proti irácké redakci raketový útok, ten se však podařilo bezpečnostní informační službě zmařit, nepotvrdily se přitom informace, že by Iráčané spolupracovali s al-Ká'idou.⁸²

Po 11. září 2001 se ČR stala členem protiteroristické koalice, která byla původně zaměřena proti al-Ká'idě a Talibánu. V roce 2002 se v Praze v tomto bouřlivém období konal i summit NATO. ČR se od roku 2003 zapojila i do operace v Iráku, i když v počáteční fázi byl její status coby účastníka tažení sporný. V několika cyklech a s různými úkoly byly vysláni vojáci ČR do Afghánistánu. ČR stabilně na mezinárodním poli podporovala Izrael. Na jejím území působili jak příslušníci imigrantských komunit z islámského prostoru, tak i příslušníci národů a skupin, které jsou vnímány islamisty jako nepřátelské.⁸³

Protiteroristická politika je brána jako součást bezpečnostní politiky a zasahuje do vnitřní i vnější bezpečnosti politiky. Na základě výše uvedených skutečností Česká republika schválila tyto strategické dokumenty:

- Národní akční plán boje proti terorismu 2002, Tento akční plán se dále aktualizoval v letech 2003,2004, 2005 - 2007, 2007 – 2009.
- Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012.
- Národní akční plán boje proti terorismu (2004)

⁸¹ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

⁸² MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

⁸³ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

Nejvýznamnějším dokumentem České republiky v boji s terorismem je Národní akční plán boje proti terorismu, který byl přijat poprvé v roce 2002 formou usnesení Vlády České republiky (č.385/2002 z 10. dubna 2002)⁸⁴, a který je každoročně novelizován. Poslední verze národního akčního plánu je pro léta 2007-2009. Shromažďuje všechny základní úkoly, které je v rámci České republiky třeba splnit pro to, aby se zvýšila připravenost země reagovat na případný teroristický útok proti zájmům České republiky doma i ve světě. Obsahem je i vymezení orgánů odpovědných za boj proti terorismu, kterými jsou Vláda České republiky, Bezpečnostní rada státu, Ústřední krizový štáb, Ministerstvo vnitra a zpravodajské služby. Zároveň představuje jasnou deklaraci země o schopnostech dostát svým závazkům, které vyplývají z jejího členství v NATO, Evropské unii a z její angažovanosti ve většině mezinárodních organizací, které jsou oporou světového řádu.⁸⁵

3.1 Vývoj protiteroristické politiky v ČR

Po rozpadu Československa a vzniku samostatné České republiky, bylo nutné odstranit komunistické zvyky z předchozího režimu a zaměřit se na rekonstrukci demokracie. V roce 1991 začala Česká republika navazovat spolupráci s Izraelem, kde se účastnila na operaci Pouštní bouře. Dále dochází k úpravě legislativy tím, že byl zaveden trestný čin teroru do trestního zákona. Koncem roku 1991 až do roku 2001 se ustalovala institucionální protiteroristická struktura na úrovni vnitřní bezpečnosti, vznikly specializované zpravodajské a policejní složky. Zlomovým okamžikem pro vývoj protiteroristické politiky v ČR byl vstup do NATO v roce 1997. Byly navrženy a poté schváleny základní bezpečnostně-politické dokumenty, jednalo se o mezinárodní smlouvy o terorismu. Po 11. září 2001 Česká republika prohlubuje úsilí mezinárodního společenství o potlačení terorismu. V roce 2004 Česká republika vstoupila do EU a tím se ještě více zapojila do potírání mezinárodního terorismu.⁸⁶

⁸⁴ Terorismus [online]. 2008. Praha: 2008 [cit. 2009-05-07]. WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/clanek/rady-a-sluzby-dokumenty-terorismus.aspx>>.

⁸⁵ MIKA, Otakar, PATOČKA, Jirí. *Ochrana před chemickým terorismem*. 1. vyd. České Budějovice : [s.n.], 2007. 106 s. ISBN 978-80-7040-934-3.

⁸⁶ MAREŠ, Marek. *Terorismus v ČR*. Centrum strategických studií, Brno 2005, s. 386-387.

Trestné činy se znaky terorismu uskutečněné na území České republiky po roku 1989, neměly takový charakter, aby závažně poškodily životní nebo strategické zájmy České republiky. Skutečnost, že existuje teroristická hrozba, výrazně ovlivnila Českou republiku v oblasti bezpečnosti. Důkazem je existující protiteroristická politika České republiky, dále se Česká republika zapojila do mezinárodní protiteroristické spolupráce.⁸⁷

3.2 ČR ve strategii islamismu

ČR ve strategii islamismu může sehrát roli státu, v němž bude pozvolna bujet islamismus souladu s celosvětovými trendy jeho strategie k uchopení moci, i za pomoci zvenčí – pomocí islamistických nadací – i státu, kde bude připravován teroristický útok na cíle v zahraničí, včetně nákupu zbraní, nebo kde bude realizován teroristický útok.⁸⁸

Z hlediska možného odůvodnění útoku islamistů proti ČR je třeba zmínit především následující skutečnosti.⁸⁹

- Území ČR je hojně navštěvováno turisty z USA, Izraele a Velké Británie, což jsou země, které jsou islámskými teroristy v současnosti vnímány jako nejvíce nepřátelské, případně zde dlouhodobě i trvale pobývají občané zemí, vůči nimž bojují regionální islamisté (především Rusové, vůči nimž mohou zaútočit islamističtí severokavkazští teroristé).
- V ČR viditelně působí židovská komunita a nemalá část jejích příslušníků je vlivná v politické, mediální a kulturní sféře, přičemž tito lidé často (neplatí to však rozhodně pro všechny příslušníky židovské komunity!) razantně hájí soudobé izraelské a americké pojetí války s terorismem.

⁸⁷ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Centrum strategických studií, Brno 2005, s. 386-387.

⁸⁸ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292

⁸⁹ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

- V ČR se vyskytují cizinci původem z islámského prostoru, kteří jsou islamisty z jejich vnímání jako nepřátelé, např. sekulárně žijící členové neislámských politických formací.
- Z ČR vysílá rádio Svobodná Evropa a jeho odnože (především rádio Fardá).
- ČR je islámskými teroristy vnímána jako relativně významný spojenec Izraele a USA, z jehož území navíc vysílá RFE a ČR zadržuje podezřelé z islámského terorismu (např. Oussamu Kassira).
- Čeští vojáci se zúčastňují misí v zahraničí, které islámští teroristé vnímají jako nepřátelské (Afghánistán, dříve Irák) a je vystavena fatwám, které se týkají USA a jejich spojenců či „okupantů“ islámských území obecně.
- ČR je součástí EU, vůči níž jsou islámští teroristé rovněž v nepřátelském poměru, mj. z důvodu nesplnění podmínek, za nichž al-Ká'ida nabídla Evropě příměří po madridských atentátech.
- V ČR se objevují islamofobní projevy.⁹⁰

Přes výše zmíněná možná odůvodnění islamistického útoku existují i faktory, které riziko takového útoku snižují. ČR není pro globálně operující islámské teroristy s ohledem na svoji velikost a vliv ze strategického hlediska natolik atraktivní jako mnohé jiné evropské země. Rovněž z taktického hlediska zde existují z hlediska teroristů nevýhody, např. pouze relativně malá domácí muslimská komunita, z větší části nedogmatického náboženského přesvědčení a bez násilných tendencí, která je navíc decentralizovaně rozmístěna po českém území. Neposkytuje proto dostatečně širokou a anonymní základu pro logistické zabezpečení útoků, jako některé zfanatizované části muslimských komunit v imigrantských čtvrtích v západoevropských zemích.⁹¹

⁹⁰ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

⁹¹ MAREŠ, Miroslav. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.

ZÁVĚR

V této práci autor tedy dospěl k závěru, že nejen islamistický terorismus, ale i všechny ostatní druhy terorismu, představují obranu proti západnímu kolonialismu a sekularismu, jež způsobily nabourání původních hodnot muslimské společnosti. Tato skutečnost vyvolala u muslimských obyvatel pocitování potřeby bezpečí, zakotvení a autority, což bylo spatřováno ve víře. Ovšem v případě islamistických teroristů je tato víra zneužívána k mimo náboženským účelům, je jí ospravedlňováno veškeré násilí, kterého se dopouštějí na každém, kdo je jimi či jejich autoritou označen za bezbožného muslima či nepřítele islámu.

Myslet, znamená existovat. Toto rčení René Descartese bychom v dnešním světě plném hrozeb mohli trochu přetvořit. Jen pomýšlení na hrozby dnešního terorismu, znamená bát se o svou existenci. Hrozba je vysoká a globální. Každý se s ní musí vypořádat po svém. Kdybychom přemýšleli, kde všude na nás potenciální hrozba teroristického útoku čeká, zjistili bychom, že ani doma nejsme v bezpečí. Bohužel lidé co by si toto plně začali uvědomovat a přemýšlet nad tím v plné míře, by brzo museli vyhledat psychiatra. Je samozřejmé, když vidíme v televizi, slyšíme v rádiu, co se kde stalo, že se nad tím, alespoň většina z nás, zamyslí, ale život jde dál.

Při zpracování mé bakalářské práce jsem se dozvěděl řadu nových poznatků a analýzou přečtené literatury a odborných článků, jsem dospěl k závěru, že problematika terorismu představuje jednu z klíčových bezpečnostních hrozeb současnosti a že největší globální hrozbou současnosti je islamistický terorismus. Ovšem lidem žijícím běžným denním životem nezbyvá nic jiného než se s potencionální hrozbou teroristického útoku smířit a doufat, že dobrý právní systém, důsledná práce zpravodajských služeb, dobrá připravenost jak záchranářů, tak i dobrá připravenost obyvatelstva alespoň částečně tuto hrozbu sníží.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

1. ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0.
2. EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8.
3. EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*. Praha: Karolinum 2011. ISBN 978-80-246-1790-9.
4. EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9.
5. HÜBSCH, H. *Fanatičtí bojovníci ve jménu Alláha: Kořeny islámského teroru*. 1. vydání, Praha: Naše vojsko 2002.
6. KOLEKTIV AUTORŮ. *Encyklopedie - Světový terorismus od starověku až po útok na USA*. Praha: Svojtka, 2001. ISBN 80-7237-340-4.
7. KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-168-7.
8. KROPÁČEK, L. *Islám a Západ*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2002. ISBN 80-7021-540-2.
9. MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: CDK. 2005. ISBN 80-903333-8-9.
10. PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6.
11. SOULEIMANOV, E. (ED.) *Terorismus – pokus o porozumění*. Praha: SLON, 2010. ISBN 978-80-7419-038-4.

Seznam použitých internetových zdrojů

1. Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 - 2012, Praha 2010, [online]. 2010 [cit. 2013-04-05] Dostupné z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>>
2. OSN, zpravodajství, OSN proti terorismu, březen 2005 [online]. 2005 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z WWW:> <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1039>>
3. U.S.Army War Collage, Strategic studies institut, Islamic Rulings on Warfare. Dostupné z WWW:< <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/>
4. Vláda České republiky, usnesení, Národní akční plán boje proti terorismu, aktualizované znění 2004, [online]. 2004 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z WWW:< <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>> .
5. GlobalSecurity.org, Defense Link News, Dostupné z WWW:<<http://www.globalsecurity.org/wmd/library/news/iraq/2006/04/iraq-060410-afps02.htm>
6. Wikipedie, Islámský stát, Dostupné z WWW:< http://cs.wikipedia.org/wiki/Islámský_stát

Seznam ostatních zdrojů

1. BÍLKOVÁ, V. Islám a terorismus na Blízkém východě, *časopis Mezinárodní vztahy* 3/2002, s. 27-44
2. DANICS, Š. a TUČEK, L. Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků? *Vojenské rozhledy* č.2/2008. s.18-30.
3. MAREŠ, M. Islamismus jako bezpečnostní hrozba pro Českou republiku. *Vojenské rozhledy*, 2010, roč. 19 (51), č. 4, s. 118–128, ISSN 1210-3292.
4. ŠČUREK, R. Aktuální bezpečnostní hrozby plynoucí z násilných činů, terorismus, extremismus a organizovaný zločin, *VŠB – TU Ostrava*, 2007, s. 8-15.

SEZNAM ZKRATEK

- CBRN – Chemické, biologické, radiační, nukleární;
- ČSSR – Československá socialistická republika;
- ETA – Baskická vlast a svoboda;
- EU – Evropská unie;
- FRA – Frakce rudé armády;
- RFE – Rádio Svobodná Evropa;
- IS – Islámský stát;
- IRA – Irská republikánská armáda;
- IZS – Integrovaný záchranný systém;
- OOP – Organizace pro osvobození Palestiny;
- OPEC – Organizace zemí vyvážejících ropu;
- OSN – Organizace spojených národů;
- SRN – Spolková republika Německo;
- SFRJ – Socialistická federativní republika Jugoslávie;
- NATO – Severoatlantická aliance

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Aleš MACHÁLKA

Obor: Bezpečnostní studia (Bc. BS Voš) prezenční / kombinované *)

Forma studia: kombinované

Název práce: Islamistický terorismus jako bezpečnostní hrozba

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 69

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 11

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 6

Počet ostatních zdrojů: 4

Vedoucí práce: Doc. Ing. Danics Štefan, Ph.D.